

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra pedagogiky

Diplomová práce

VÝZNAM AGROTURISTIKY VE VOLNÉM ČASE A JEJÍ PEDAGOGICKÉ ASPEKTY

Vedoucí práce: doc. PhDr. Ludmila Muchová, Ph.D.

Autor práce: Jiří Bulín

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: 5

2009

Prohlašuji, že svoji bakalářskou – diplomovou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

20. dubna 2009

Děkuji vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Ludmile Muchové, Ph.D. za cenné rady a metodické vedení práce. Mgr. Ivě Žlábkové děkuji za podnětné připomínky a pomoc při zpracování bibliografických citací.

OBSAH:

Úvod	6
1 Vymezení základních pojmů	9
1.1 Cestovní ruch	9
1.2 Agroturistika	10
1.3 Vesnická turistika	12
1.4 Volný čas	14
1.4.1 Některé pohledy na volný čas	16
1.4.2 Volný čas a životní styl	17
2 Význam agroturistiky	18
2.1 Význam pro účastníka	19
2.2 Význam pro provozovatele	19
2.3 Význam pro místní obec	20
2.4 Význam pro regiony a stát	21
3 Doprovodné programy	23
3.1 Stravování	24
3.2 Zemědělské činnosti	26
3.3 Projížděky na koních a jezdecká škola	26
3.4 Lov zvěře a rybolov	27
3.5 Sběr hub a lesních plodů	28
3.6 Letní a zimní sporty	28
3.7 Řemesla	29
3.8 Ostatní doprovodné programy	29
4 Adresáti agroturistiky a jejich specifika	30
4.1 Sportovně založení lidé	30
4.2 Lidé se zájmem o přírodu	31
4.3 Rodiny s dětmi	32
4.4 Děti s pedagogickým doprovodem	33
4.5 Účastníci kurzů	35
4.6 Členové klubů a spolků	36
4.7 Starší lidé	37

4.8 Hosté s dietou	38
5 Prostorová vybavenost a ubytování	39
5.1 Ubytovací standardy	40
5.2 Penzion	42
5.3 Turistická ubytovna	43
5.4 Chatová osada	44
5.5 Kemp	46
5.6 Ubytování v soukromí	49
6 Chystání doprovodných programů	50
6.1 Zima	51
6.2 Jaro	52
6.3 Léto	54
6.4 Podzim	56
7 Vzdělávání pro agroturistiku	58
7.1 Obor Agropodnikání	59
7.2 Obor Obchodní podnikání	64
7.3 Obor Pedagogika volného času	68
7.4 Mezifakultní spolupráce	75
8 Význam pedagogiky volného času v kontextu agroturistiky	77
Závěr	83
Seznam použitých zdrojů	86
Abstrakt	92
Abstrakt – anglický jazyk	93

Úvod

Devizou naší euroamerické společnosti je stále se zvětšující prostor volného času, tedy situace, která byla generacím našich předků známa jen částečně a na nějž klade dnešní svět velký důraz. Volný čas se stal předmětem komerce a výhodným obchodním artiklem, aniž by si s ním zdaleka věděl rady. Využít jej, je totiž možno mnoha způsoby - adrenalinové sporty, zahraniční či tuzemské dovolené, studijní pobyty, apod.

Pro účely této práce nás bude zajímat jedna specifická oblast využití volného času, která je v našem prostředí relativně novým, lež stále více oblíbeným a získávajícím trendem: agroturistika. Dovolená, aktivně strávená na statku, nebo farmě, je především městskými, ale nejen jimi, lidmi hodnocena velmi pozitivně. Stále větší množství populace totiž volí možnost aktivního zapojení se do života na venkově, péči o hospodářská zvířata, nebo zemědělské a další práce.

V současné době jsem studentem oboru Pedagogika volného času akreditovaném na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Předcházející střední škola však v ničem nepředjímala mé následné studium. Jednalo se totiž o Střední odbornou školu Plasy, Školní 280 a obor Agropodnikání. Ve stejné době jsem začal pracovat s mládeží a zajímat se o volný čas a jeho organizaci všeobecně. Proto po maturitě bylo rozhodnutí co jít studovat v podstatě jasné. Ve své diplomové práci bych rád provedl jakousi syntézu znalostí a zkušeností získaných v oboru Agropodnikání a Pedagogika volného času. Podle mého názoru je agroturistika správnou cestou, jak přinést do českého zemědělství další peníze a společnosti všeobecné povědomí o této oblasti.

Dalším důvodem výběru tématu diplomové práce byl fakt, že v budoucnu bych se sám rád zaměřil na agroturistiku. Žiji na vesnici, chovám kamerunské ovce a v okolí je jen jedna možnost ubytování na farmě se zvířaty. Věřím, že když se lidé naučí trávit dovolenou v náručí přírody na agroturistických farmách, získají k ní lepší vztah a jejich následné chování bude vůči ní citlivější.

Cílem práce je alespoň rámcově představit oblast agroturistiky a probudit zájem, který může vést nejen na agroturistickou farmu ve smyslu trávení

dovolené, ale třeba přímo k jejímu provozování. Práce se zaměřuje na několik klíčových oblastí, které budou ve zkratce uvedeny níže.

Diplomová práce je koncipována do osmi kapitol. První kapitola se věnuje vymezení a vysvětlení základních pojmů, se kterými se v práci dále pracuje. Konkrétně se jedná o *cestovní ruch, agroturistiku, vesnickou turistiku* a pochopitelně i *volný čas*, který se skládá ještě ze dvou dílčích podkapitol, jež se věnují *pohledům na volný čas a vztahu volného času a životního stylu*.

Další kapitola řeší problematiku významu agroturistiky a to ze čtyř pohledů: *pohled účastníka, pohled provozovatele, pohled místní obce* a v neposlední řadě i *pohled regionu a potažmo celého státu*.

Třetí kapitola se zabývá doprovodnými programy, což je opravdu zásadní téma. Provozovatel agroturistiky totiž musí zajistit svým hostům nejen ubytování a stravování, ale samozřejmě i program, aby se jeho hosté nenudili a rádi se k němu vraceli. V podkapitolách se diplomová práce například věnuje *stravování, zemědělským činnostem, projížďkám na koních a jezdeckým školám, letním a zimním sportům, řemeslům* a řadě dalších.

Kapitola čtyři se zaměřuje na adresáty diskutované problematiky. K provozovateli agroturistiky mohou přijet různé skupiny a různí lidé se specifickými potřebami a zaměřením. Proto je vhodné vědět co je možné očekávat a co nabídnou *sportovně zaměřeným lidem, rodinám s dětmi, členům různých spolků a klubů* a samozřejmě i *důchodcům*, kterých na našich farmách a statcích provozujících agroturistiku, přibývá.

Pátá kapitola se věnuje neméně důležité oblasti, kterou je prostorová vybavenost objektu, v němž se provozuje agroturistika a také typy ubytovacích zařízení, které jsou pro tyto účely vhodnými. Mezi důležité faktory patří i *ubytovací standardy*, které musí provozovatel agroturistiky, stejně jako kterýkoli jiný ubytovávající, splňovat. Dále je pozornost věnována zejména *penzionům, turistickým ubytovnám, kempům* a dále například *ubytování v soukromí*.

Šestá kapitola se věnuje přípravě doprovodných programů v různých ročních obdobích. Nesprávná je totiž domněnka, že na statku mohou trávit dovolenou hosté výhradně v létě.

Kapitola sedm má za cíl alespoň rámcově zpracovat studijní plány tří oborů, které se studují na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích a mohou být výchozím bodem pro provozování agroturistiky. V současné době se totiž na pomyslném trhu studijních oborů v České republice nenachází takový obor, který by komplexně a v plném rozsahu připravoval budoucí provozovatele agroturistiky na jejich zaměření. Ve čtvrté podkapitole je jakési zamyšlení nad možností mezifakultní spolupráce pro studenty, kteří se chtějí více zaměřit na agroturistiku. Jako zdroje v rámci této kapitoly posloužily internetové stránky příslušných fakult a jejich internetová prezentace studijních plánů daných studijních oborů.

Osmá kapitola, která celou práci uzavírá, se věnuje přínosu pedagogiky volného času pro agroturistiku obecně. Řeší například otázku, zda by bylo vhodné, aby na farmě či statku provozujícím agroturistiku, fungoval jeden odborník na volný čas tedy pedagog volného času. Dále se zabývá místem pedagoga volného času v poradenství a pochopitelně i dalšími příbuznými oblastmi.

Prameny u kapitoly sedm už byly uvedeny. V ostatních případech coby zdroje posloužily monografie „Agroturistika“ od Dagmar Škodové Parmové, dále Drahoše Vaněčka, Milana Němčanského. Následně knihy „Venkovská turistika a agroturistika“ od Karla Janotky a Marie Stříbrné. V neposlední řadě se pak do základní literatury řadí monografie s názvem „Agroturistika v nápadech“ od Pavla Mikuly. Samozřejmě v diplomové práci byla použita celá řada sekundárních pramenů, které budou spolu s primární literaturou uvedeny v seznamu literatury.

1 Vymezení základních pojmů

Stejně jako v řadě jiných oblastí, i v rámci agroturistiky je celá řada pojmů a definic, které jsou nutné pro pochopení celé diskutované problematiky. Tato kapitola si klade za cíl představit klíčové pojmy z oblasti agroturistiky, o něž se práce opírá a s nimiž pracuje.

1.1 Cestovní ruch

Definovat cestovní ruch je možné z mnoha pohledů. Použijeme pohled WTO, což je *Světová organizace cestovního ruchu (World Tourism Organization)*:

Cestovní ruch je zde chápán jako činnost lidí spočívající v cestování za účelem využití volného času, obchodu a za jinými účely. Zdůrazňuje mimo jiné i to, že cestovní ruch patří do oblasti služeb. V praxi to znamená, že i tento úsek činností podléhá konkrétní jurisdikci.¹

Navzdory existenci *Světové organizace cestovního ruchu* lze však pochybovat o tom, že běžný člověk cestovní ruch plně chápe a dokáže zcela využívat všech nabízených možností. Dokonce ani odborná veřejnost není jednotná a prozatím se neshodla na jasném a jednoduchém vymezení. Práce na tomto poli je velice prospěšná. Podstatné je definovat, co vše lze do cestovního ruchu zahrnout a co nikoli.²

Část odborné veřejnosti vidí cestovní ruch jako určitý způsob uspokojování lidských potřeb v oblasti rekreace, turistiky, lázeňské léčby a kultury, pokud k němu dochází mimo běžné prostředí ve volném čase obyvatelstva.³

Mluvíme-li o cestovním ruchu, je nutné uvědomit si jeho obrovský význam v naší společnosti. Právě on totiž zaměstnává zhruba deset procent zaměstnaných v České republice a minimálně třemi procenty se podílí na růstu HDP, což dokládají údaje, které v roce 2005 zveřejnil Český statistický úřad.⁴

¹ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 8.

² Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 5.

³ Srov. KUNEŠOVÁ, E., NEDVĚDOVÁ A. Technika cestovního ruchu. In VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 5.

⁴ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 9.

Cestovní ruch ač je jeho význam pro světovou ekonomiku mnohdy podceňován, je jedním z největších zaměstnavatelů a co se týče výnosnosti, mohl by úspěšně konkurovat například těžkému průmyslu.

Na turismu závisí – ať již přímo, či nepřímo mnoho lidí. Ti se samozřejmě podílejí na tvorbě hrubého domácího produktu, což pochopitelně přispívá i do platební bilance státu, a tvoří příjmy státního rozpočtu. V neposlední řadě má agroturistika vliv na příjmy rozpočtů regionů a příznivě působí na investiční aktivitu.⁵

Diskutovaná problematika se řídí patřičnou legislativou České republiky. Konkrétně ji upravuje zákon č. 159/1999 Sb. z 30. června 1999. Definiuje některé podmínky podnikání v této oblasti a změny zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.⁶

1.2 Agroturistika

Jak je patrné, název této oblasti je složen ze dvou slov. A to *agro* a *turistika*. *Turistiku* chápeme jako soubor různých činností, které souvisí s přírodou a trávením volného času v ní. První slovo, slovo *agro* úzce souvisí se zemědělstvím. Nese význam slov půda, pole a nebo přímo zemědělství. Z řečeného vyplývá, že *agroturistika* je ve své podstatě turistika, která probíhá a je uskutečňována v prostředí zemědělských statků, rodinných farem a v dalších možných objektů.

V odborné literatuře je agroturistika chápána jako určitá forma venkovské (rurální) turistiky. Poskytují ji zemědělci, farmáři a další podnikatelé v zemědělské prvovýrobě. Přináší jim další zdroj finančních příjmů k případnému udržení, nebo rozšíření podnikatelského záměru, kterým v tomto případě není nic jiného než výroba zemědělských produktů - a to jak rostlinných tak živočišných.⁷

⁵ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 9.

⁶ Srov. Zákony týkající se cestovního ruchu. In *e-zákony* [online]. Ostrava: Arnet On Line, a.s., [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://http://www.e-zakony.cz/aol.asp?typ=zakony&akce=company&tree=1&akcekrok=co_kontakt>.

⁷ Srov. JANOTKA, K. *Venkovská turistika a agroturistika*. s. 8.

Agroturistika také úzce souvisí s prožíváním typicky venkovských činností. Chce poukázat na charakter venkova, život v zemědělských usedlostech, apod., v přirozeném, původním prostředí.

Mezi tyto produkty zejména patří:⁸

- *ubytování přímo v zemědělském prostředí – na farmě nebo statku, kde má turista možnost volného pohybu,*
- *stravování – například možnost upravit si produkty farmy podle svého,*
- *aktivní pomoc při zemědělských pracích,*
- *hipoturistika,*
- *myslivost a rybolov,*
- *zprostředkování zimních a letních sportů,*
- *doprovodné programy – závislé na místním prostředí, pamětihodnostech a samotném podnikateli.*

Agroturistika, provozovaná rodinnou farmou a větším zemědělským podnikem, se od sebe samozřejmě liší. Rozdíly jsou v možnostech obou subjektů. Nelze očekávat, že farmář bude moci nabídnout svým klientům hned od začátku stejný komfort, jako zemědělský podnik, který se ve stejnou chvíli jako soukromý farmář rozhodl pro provozování agroturistiky.

Stále častěji slyšíme stále slovo ekologie a v našich obchodech se objevuje celá řada výrobků s označením BIO. Tento trend se nevyhnul ani agroturistice. Celá řada, spíše menších farem dnes nabízí tzv. *ekoagroturistiku*, tedy agroturistiku provozovanou na ekologicky hospodařících farmách, jež produkují BIO-produkty, které jsou u hostů ve stále větší oblibě. Charakteristickým znakem této formy agroturistiky je i přímá aktivní spoluúčast na zemědělských pracích.⁹

Mezi farmy, které produkují BIO produkty, můžeme zařadit celou velkou skupinu těch, jež pasou dobytek – např. ovce - extenzivním způsobem. Pastva se zde maximálně přibližuje přirozenému způsobu života chovaných zvířat. Jejich maso je pak daleko kvalitnější a neobsahuje rezidua koncentrovaných směsí.

⁸ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 27.

⁹ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 31.

Z rostlinné výroby lze připomenout v tomto smyslu např. pěstování zeleniny a ovoce bez používání chemických postřiků. Je předem zřejmé, které jablko nebo paprika bude více chutnat a zda dáme přednost zboží z hypermarketu, nebo z venkovské malovýroby.

Vyvstává zde logická otázka, jaký je rozdíl mezi *agroturistikou* a *vesnickou turistikou* a také co mají společného. Zmiňované dva pojmy mají společnou návaznost na vesnici, vesnické osídlení, samozřejmě také přírodu a v neposlední řadě i kulturní odkaz našeho venkova. Vnímáme-li se na rozdíly, zjistíme, že jsou lehce předpokladatelné. Předně se jedná o způsob a druh ubytování, o různé aktivity provozované při obou formách turistiky a pochopitelně svou roli hraje i podstata pobytu na vesnici. Evidentní je to při trávení dovolené na statku, kde bývá pravidlem, že turisté nejen, že bydlí na vesnici, ale jsou aktivně zapojeni do života farmářské rodiny (společná jídla u rodinného stolu, výlety...)¹⁰

1.3 Vesnická turistika

Vesnická turistika je určitá forma cestovního ruchu, kde aktivity s ní spojené jsou vesměs silně propojeny s krajinou, přírodou a v neposlední řadě i venkovským prostředím. Mezi zvláštnosti vesnické turistiky patří i to, že zde dochází k decentralizaci ubytovacích zařízení.¹¹

Zmiňovaná decentralizace je, podle mého názoru, důležitá především v oblasti ekologického dopadu na náš venkov. Představíme-li si stovky turistů ve vesnici, kde je trvale hlášeno cca sedmdesát obyvatel, musí zde nutně dojít k degradaci krajiny. A to hned v několika ohledech. Jedním mohou být všudypřítomné odpadky, které s sebou turisté přinášejí. Tento problém neustále řeší vlastně všichni organizátoři větších akcí a projektů.

Druhou oblastí mohou být nutně vybudované ubytovací kapacity, které, ať již záměrně, nebo nikoli, nejspíše zasáhnou do koloritu zmiňované vesnice. Nové stavby, které vzniknou ať již v důsledku agroturistiky, nebo vesnické turistiky, by měly co nejvíce zapadat do ducha a stylu stávajících budov. Ideálním řešením se

¹⁰ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 31.

¹¹ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 29.

jeví rekonstrukce starých hospodářských budov. Nové stavby jsou často méně nákladné, ale rozhodně se hodí méně do atmosféry vesnice, než adaptace zachovalých historických budov.

Další z několika výhod venkovské decentralizace ubytovacích zařízení je téměř žádná konkurence turistů mezi sebou. Za předpokladu, že by bylo turistů na jednom místě velké množství, by totiž docházelo k tomu, že si, co se týče nabídky produktů cestovního ruchu, začnou konkurovat.

Tab. 1 Protikladné rysy městské turistiky a letovisek a venkovské turistiky:¹²

CR ve městech nebo v letoviscích	Venkovská turistika
Málo otevřeného prostoru	Hodně otevřeného prostoru
Husté osídlení	Řídké osídlení
Mnoho aktivit pod střechou	Mnoho aktivit v plenéru
Velké podniky	Malé podniky
Žádné zapojení zemědělství či lesnictví	Určité zapojení zemědělství či lesnictví
Soběstačné turistické zájmy	Turistika podporuje jiné zájmy
Pracovníci bydlí daleko od pracoviště	Pracovníci bydlí blízko pracoviště
Vliv sezónních činitelů je vzácný	Vliv sezónních činitelů je častý
Profesionální řízení	Neprofesionální řízení
Velký počet návštěvníků a turistů	Málo návštěvníků a turistů
Kosmopolitní atmosféra	Lokální atmosféra
Mnoho moderních budov	Mnoho starších budov
Obecný dopad	Specializovaný dopad
Rozsáhlý marketing	Zúžený marketing

V tabulce 1 jasně vidíme rozdíly mezi turistikou měst a venkova a de facto městy a venkovem všeobecně. Zatímco ve městech je minimum, nebo jen vzácně větší množství volného prostoru, na venkově je ho velké množství a člověk zde má v tomto směru široké možnosti. Tohle také úzce souvisí s osídlením. Pokud

¹² STRÍBRNÁ, M., *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 9.

má někdo potřebu být sám, což ve městě může být problém, na vesnici má v tomhle směru volnost a prostor k relaxaci.

Neoddiskutovatelný je i význam počasí a ročního období. Ve městě nás roční období příliš neovlivňuje. Maximálně vhodně přizpůsobíme oblečení, ale jinak možnosti jaké volnočasové činnosti budeme provozovat, jsou víceméně stejné, a nijak zásadně omezené. Oproti tomu na venkově je třeba s vlivy počasí a ročních dob počítat a připravit se na ně, protože zde se zpravidla nemůžeme schovat do tělocvičny nebo, krytých tenisových kurtů.

Provozovatelem vesnické turistiky může být fyzická nebo právnická osoba, která za úplatu poskytuje ubytování ve venkovském prostředí, a to může být, a často také bývá, spojeno s celodenním, nebo alespoň částečným stravováním. Mimoto do sféry venkovské turistiky řadíme také ty podnikatele, kteří provozují nejen ubytování, ale i doprovodné programy. Do této kategorie můžou spadat různá sportovní zařízení, jezdecké školy, historické a průmyslové skanzeny a řada dalších pamětihodností.¹³

Vesnická turistika poskytuje ubytování přímo ve vesnickém prostředí, z čehož vyplývají i objekty. Nechceme přece vesnici zkazit tím, že zde vybudujeme panelák, abychom měli kam ubytovávat turisty. Hosté bydlí samozřejmě v objektech k tomu určených. Většinou se jedná o opravené hospodářské budovy, staré mlýny, chalupy, chaty a v neposlední řadě také sruby a rekreační domky. Ne zřídka se dnes již setkáváme i s penziony, které jsou umně zasazeny do hospodářských budov. Máme zde dostatečnou kapacitu ubytování, ale nijak tím nepoškozujeme ráz vesnice. Z toho plyne, že ubytování na vesnici je nutné budovat velice citlivě a šetrně k okolí. Jinak se totiž přestane jednat o vesnickou turistiku. K ubytování a jeho specifikům se podrobněji vrátíme později.¹⁴

1.4 Volný čas

Lidé v minulosti hodně pracovali, ale i tak jim zbýval nějaký čas, který měli jen pro sebe a se kterým mohli nakládat podle svého uvážení. Podle odborníků

¹³ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 29.

¹⁴ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 30.

z oboru volného času je *volný čas* ta část dne, ve které není člověk nucen provozovat ty činnosti, které mu zajistí živobytí a ke kterým je podněcován pod tlakem závazků.¹⁵

Zmiňované závazky mohou pramenit nejen z pracovně-právních vztahů, ale i ze sociálních rolí a nutnosti rozvíjet svůj život. Volný čas je tedy doba, ve které podnikáme ty aktivity, které nám přinášejí radost a uspokojení většinou z nehmotného výsledku.¹⁶

Obecně vidíme ve významu sousloví *volný čas* odpočinek, rekreaci, zábavu, dobrovolnou společensky prospěšnou činnost, zájmové činnosti nebo zájmové vzdělávání. Vyplývá z toho, mimo jiné, to, že volný čas nemusí být přínosný pouze nám, ale i ostatním lidem v našem okolí.¹⁷

Dále je nutné se zmínit o tom, co za volný čas již nelze počítat, ač je to k němu často mylně přiřazováno. Nepatří sem všechny činnosti, které zajišťují chod naší domácnosti (péče o zařízení, úklid...), péče o náš zevnějšek, biologické potřeby (jídlo, spánek, hygiena, zdravotní péče). Můžeme říci, že co se týče zmiňovaného jídla, tak velice často se právě tato činnost přesune do oblasti volného času, protože zde nejde jen o „pouhé“ nasycení, ale i o požitek z přípravy jídla, která logicky vyvrcholí jeho konzumací.¹⁸

Právě v téhle oblasti vidíme jedno z mnoha propojení pedagogiky volného času s agroturistikou. Jde totiž z větší části o prožitek samotný a o pocity z něj, než o konkrétní výsledek činnosti, i když opomíjet jej úplně by byla škoda.

Reziduální teorie volného času, kam myšlenkově náleží i předcházející část, je rozšířena hlavně v německé literatuře. Zastánci této teorie jsou toho názoru, že volný čas je zbytková část dne, která vzniká po splnění pracovních i nepracovních povinností, jak jsme již definovali výše. Avšak podle našich autorů a odborníků na danou problematiku je však nutné volný čas vidět nejen jako zbytkový čas, ale

¹⁵ Srov. HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*, s. 13.

¹⁶ Srov. PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*, s. 13.

¹⁷ Srov. tamtéž.

¹⁸ Srov. tamtéž.

jako prostor, do kterého přicházíme s určitým očekáváním příjemných a přínosných zážitků.¹⁹

1.4.1 Některé pohledy na volný čas

Nejprve uvedeme pohled *ekonomický*, protože každá podnikatelská činnost je provozována především za účelem zisku. Peníze jsou důležitým ukazatelem nejen vyspělosti společnosti, ale i názorové zaměřenosti obyvatel. Podle toho, kam a do čeho lidé investují finanční prostředky, lze vyzorovat, jakým směrem se ubírají jejich zájmy a priority.

Zásadním ukazatelem pro společnost je to, kolik peněz společnost investuje do volného času (např. budování hřišť, bazénů, cyklostezek, apod.) a kolik se investorům vrátí. Zajímají nás tudíž poskytovatelé volnočasových aktivit a samozřejmě i samotní návštěvníci, kteří se těchto aktivit účastní. V současné době, je provozování volnočasových aktivit samostatná a velmi dobře se rozvíjející oblast. Z toho vyplývá, že snižovat objem peněz vkládaných do volnočasových aktivit ze strany investorů by bylo nesmyslné. Ze strany účastníků by nízká investice do této oblasti byla při-nejmenším lehkovážná. Volný čas, jak již bylo ukázáno, je-li patřičně využit, člověka rozvíjí úplně jinak, než například škola, zaměstnání apod., a to je samozřejmě důležité.²⁰

Dalším neméně důležitým hlediskem je *sociologický a sociálněpsychologický aspekt*, v rámci kterého je dobré pozorovat, jakým způsobem aktivity ve volném čase ovlivňují mezilidské vztahy. Volný čas je totiž jedním z míst, kde dochází velice silně k socializaci jedince v rámci různých skupin a to jak formálních, tak neformálních²¹

Politický pohled řeší otázku, nakolik a zda vůbec, bude stát vstupovat do této oblasti a ovlivňovat ji. Pokud bude žádoucí, aby stát určitým způsobem volný čas obyvatel ovlivnil (nepříměřená komercializace, příprava odborných pracovníků,

¹⁹ Srov. HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*, s. 13.

²⁰ Srov. PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*, s. 15.

²¹ Srov. tamtéž.

financování...), je nezbytné tak činit velmi opatrně a takovým způsobem, aby neponičil základní strukturu volného času.²²

Význam hledisek *pedagogických a psychologických* je neoddiskutovatelný. Tato hlediska si totiž všímají volnočasových aktivit a ovlivňují biologické a psychické potřeby člověka. Pedagogické aspekty by nás ve volném čase měly vést k aktivitě, spontánnímu chování, také k seberealizaci a umožňovat nám zažít něco neobvyklého a odlišného.²³

Oblast, o které je řeč, také úzce souvisí i s jednotlivými funkcemi volného času. Ten má mnoho funkcí, ale mezi ty nejzákladnější řadíme *funkci sociální* – do její oblasti spadá proces socializace v sociální realitě, a co se týče vztahů, zařazujeme sem i rodinu a další sociální skupiny. Často opomíjená *funkce terapeutická* akcentuje hledisko zdravotní, smyslový rozvoj a předcházení různým chorobám skrze zdravý životní styl. *Funkce ekonomická*, o které byla již řeč, je v dnešním světě velice důležitá. Většina věcí se pomyslně točí okolo peněz a v rámci trávení volného času je třeba oddělit, kdy jde o zdravou spotřebu a kdy už člověk naplň volného času a investice přeceňuje.²⁴

1.4.2 Volný čas a životní styl

To, jak se svým volným časem nakládáme, určitým způsobem vypovídá o nás a také o našem životním stylu, jehož definic je celá řada a přesný význam není jednoduché vysvětlit. Rozhodně lze však říci, že životní styl úzce souvisí s hodnotovou orientací každého člověka, která je patrná z jeho chování. Tato hodnotová orientace, stejně jako životní styl, se formuje skrze životní zkušenosti.²⁵

Společnost lze rozdělit z hlediska vnímání volného času na lidi, kteří jej vnímají pozitivně a doceňují jej a na ty, kteří volný čas chápou jako negativní aspekt, jež nás odhání a zdržuje od práce, o které se domnívají, že je tím nejzásadnějším životním posláním. Bohužel, tato skupina lidí neumí odpočívat,

²² Srov. PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*, s. 15.

²³ Srov. tamtéž, s. 18.

²⁴ Srov. HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*, s. 14.

²⁵ Srov. PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*, s. 28 – 29.

takže jsou v neustálém pracovním nasazení a stresu, což nemůže člověka učinit šťastným a dlouhodobě je tento stav neudržitelný.²⁶

Mít, nebo *být*, to je ústřední otázka týkající se hodnotové orientace. Stojí zde před námi jedna otázka a dvě možné odpovědi. Přijetím té či oné odpovědi, se můžeme našeho žebříčku hodnot a získat určitý vhled do sebe sama. Odpověď „*mít*“ znamená soustředit se na kvantum materiálních předmětů, nebo povrchních zážitků, které nemají šanci se stát prožitkem. Velké množství lidí si například kupuje zbytečně drahé sportovní vybavení, které je ve finále použito jen párkrát, nebo povrchně. Stejně tak zahraniční zájezdy mohou být pouze povrchním zážitkem. Takto jednající lidé se domnívají, že nákladné věci zvyšují jejich osobní kredit a udělají z nich lepšího člověka.²⁷

Odpověď „*být*“ je o poznání pestřejší, ale na druhou stranu i náročnější. Této skupině lidí jde převážně o hluboké intenzivní prožitky se vším všudy. Na svých volnočasových aktivitách nijak nešetří a klidně se na plnění svých snů připravují několik let. Jdou oproti předchozí skupině do hloubky a odnášejí si i trvalý užitek.²⁸

Na základě předchozího textu můžeme vyvodit, že agroturistika jednoznačně patří k pomyslné straně hodnotového žebříčku „*být*“. Lidé, kteří si naplánují dovolenou na statku, nebo obecně na vesnici, jdou do hloubky prožitků a mají v úmyslu si z ní přivést dlouhotrvající zážitky. Často se také vrací na statky a tráví zde svůj další volný čas. Nejedná se tedy o povrchnost, ale naopak o hloubku a intenzitu prožitku. Pochopitelně není možné paušalizovat – ne všichni uživatelé nabízených služeb mají stejnou motivaci a tudíž i chování.

2 Význam agroturistiky

V následující kapitole se věnujeme agroturistice z hlediska významu pro jednotlivé zúčastněné subjekty: *účastníka, provozovatele a místní obec, resp. region, či stát.*

²⁶ Srov. PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*, s. 29.

²⁷ Srov. tamtéž, s. 29 – 30.

²⁸ Srov. tamtéž.

2.1 Význam pro účastníka

Přínosem pro agroturistu je hlavně odpočinek a strávení volného času v příjemném prostředí. Je nutné ale dodat, že smysl dovolené je daleko širší. Jedná-li se o dovolenou na vesnici, pozitiva jen přibývají.

Relaxační a rekreační pobyty pomáhají lidem odbourávat vyčerpání ze školní docházky (u dětí) a z pracovních povinností (u dospělých). Snaží se vyrovnat jednostranné zatížení našeho všedního dne a pomoci nalézt ztracenou rovnováhu.²⁹

Pokud nebudeme správně využívat náš volný čas a budeme stále zapojeni do pracovního, nebo učebního procesu, může nám to způsobit závažné zdravotní i psychické problémy, mezi které patří například bolesti hlavy, nechutenství, poruchy spánku, noční děsy, apod.³⁰

Proti těmto problémům však není nijak těžké se bránit. Stačí jen smysluplně využívat a naplňovat volný čas během roku a o prázdninách dovolenou kvůli práci neodložit, ale naopak přijmout třeba právě nabídku statku, kde provozují agroturistiku.

2.2 Význam pro provozovatele

Agroturistika je pro zemědělce téměř ve většině případů „pouze“ činností doplňkovou. To znamená, že dominantním podnikatelským záměrem by i nadále měla zůstat zemědělská výroba ve správném poměru rozdělená mezi rostlinnou a živočišnou. Pokud by tomu bylo naopak a začala by převládat činnost agroturistická nad zemědělskou, jednalo by se, jak jsme již ukázali výše, „pouze“ o venkovskou turistiku.³¹

Pro zemědělce tkví význam agroturistiky převážně v tom, že přináší do hospodářství (farmy, zemědělského podniku) další finanční prostředky, které mohou vytvořit jakousi finanční rezervu v okamžiku nenadálých výdajů. Dále, jak je známo, zemědělství je extrémně sezónní záležitost a během zimního období

²⁹ Srov. PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*, s. 84.

³⁰ Srov. tamtéž.

³¹ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 38.

rozhodně peněz nezbyvá a žádné nové finanční prostředky nepřicházejí. V této době „nouze“, obzvláště v horských oblastech, může ubytování lyžařů přinést tolik žádoucí finance.³²

Dalším neopomenutelným, nepochybně kladným aspektem agroturistiky, je výrazně vyšší zpeněžení vlastních výrobků, či výpěstků. Je to logické. V době, kdy například výkupní cena vepřového masa klesne pod úroveň rentability, běžný farmář nemůže nic dělat a nezbyde mu nic jiného, než vepřové prodat za výkupní cenu. Na druhé straně se farmáři, který provozuje agroturistiku, nabízí k využití více možností, z nichž každá vede zcela jistě k zisku: může uspořádat pro své hosty pravou venkovskou zabijačku s vepřovými hody, může vepře již zabitého a rozporcovaného prodat svým hostům, nebo jim si jej prostě poskytnout, aby se jej upravili podle sebe (na rožeň, grilovat...). Stejně je to samozřejmě i v případech kterékoli jiné zemědělské komodity (brambor, hovězího masa, obilí, mléka apod.).³³

Důležité je také podotknout, že provozování agroturistiky umožňuje obhospodařovat i méně úrodné lokality. Totiž finance, které „utečou“ na výnosech zemědělských plodin, lze získat zpět díky dobře využitým možnostem agroturistiky.

2.3 Význam pro místní obec

Stejně jako význam pro provozovatele, i význam pro místní obec není opomenutelný. V minulé podkapitole byla řeč o významu pro jednoho jediného člověka, nebo maximálně jednu hospodářskou usedlost. Nyní se posouváme v horizontální ose nahoru, kde jde, nebo by mělo jít, především o „obecné blaho“ a zisky hmotné i nehmotné, které budou z agroturistiky plynout všem spoluobčanům a také obci, jakožto samosprávním celku.

Agroturistika, pokud je to jen trochu možné, využívá původních budov, anebo představuje a rekonstruuje jiné hospodářské budovy, které již neslouží původnímu účelu. Tím se zabraňuje negativnímu dopadu na ráz vesnice, k němuž dochází

³² Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 38.

³³ Srov. tamtéž.

v případě, že se necitlivě staví nové stavby, které se architektonicky mezi staré nehodí. Rekonstrukce zemědělských budov je mnohdy velmi náročná, a to nejen finančně. Ale rozhodně se vyplatí ve vztahu k vesnické tradici.³⁴

Obec ve, které se provozuje agroturistika, získává celkově příjemnější ráz. Obyvatelé mají sami snahu, aby se jejich vesnice líbila, aby byla uklizená, a úměrně s tím se zvedá i určitá vybavenost obcí, jakožto příčina i důsledek fungující agroturistiky. Vztah obyvatel k agroturistice s sebou nese i zvýšený odbyt nejen zemědělských výrobků a služeb, čímž pozitivně motivuje podnikatele k dostatečnému rozšíření výroby.³⁵

Není třeba zdůrazňovat, že s agroturisty úměrně stoupají příjmy, a to obyvatel, i obce samotné. Pokud jsou vesničané podnikaví, prodávají agroturistům své zboží, či nabízejí služby, a tím profitují. Obec svůj díl na zisku z agroturistiky získává pochopitelně skrze daně svých podnikajících obyvatel a také tím, že provozovatelé agroturistiky bývají odbytem stimulováni k utváření dalších pracovních míst, což je zvláště na našem venkově velmi pozitivní skutečnost.³⁶

Také zvyky, které by za jiných okolností byly dávno zapomenuty, jsou díky agroturistice probuzeny k novému životu. Mnoho zvyklostí různého druhu (náboženských, historických, kulturních, řemeslných, folklórních, či gastronomických) je hostům nabízeno jako služba, která slouží k dokreslení vesnické atmosféry v rámci jejich pobytu. Může se jednat například o půlnoční mši svatou, klekání, maškary, velikonoční pomlázku apod. Jak vidíme, v této oblasti jde o oboustrannou „službu“. Agroturistika podněcuje znovuzavedení různých tradic a lidových zvyklostí, které „na oplátku“ zase propagují agroturistiku a obohacují jí o svoje charakteristické a nezapomenutelné kouzlo.³⁷

2.4 Význam pro regiony a stát

Agroturistika samozřejmě regiony a stát přímo ovlivňovat nemůže, ale ovlivňuje je nepřímo, a to například tím způsobem, že je to další možná oblast, do

³⁴ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 39.

³⁵ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 26.

³⁶ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 39.

³⁷ Srov. tamtéž.

kteří mohou farmáři proniknout, profitovat z ní a tím svým způsobem řešit situace, které by později musel nákladně a složitě řešit region.³⁸

Dále, jak již bylo naznačeno v předcházející podkapitole, agroturistika může výrazně snižovat nezaměstnanost. Samozřejmě v obci o sedmdesáti obyvatelích nestoupne zaměstnanost nijak zásadně, ale za předpokladu vybudování určité agroturistické sítě v regionech, rozhodně k žádoucímu efektu nižší nezaměstnanosti dojde. Je třeba si totiž uvědomit, že agroturistika utváří pracovní místa nejen v rámci své oblasti, ale i v širší sféře poskytovatelů různých služeb směrem k agroturistům.³⁹

Podíváme-li se na dnešní vesnici a na vesnici před padesáti lety, zjistíme že došlo ke katastrofálnímu odlivu lidí, kteří šli za prací, za pohodlím či za rodinou. Pokud se agroturistika dostatečně rozvine, může velmi napomoci opačnému efektu, ke kterému už pomalu, ale jistě začíná docházet. Lidé se začínají na vesnice vracet, venkov nabývá opět ztracené sebevědomí. Právě agroturistika může v tomto směru velmi napomoci.⁴⁰

Posledním, avšak neméně významným kladem agroturistiky pro regiony, a potažmo celý stát, je příliv zahraničních turistů. Nejen díky Schengenské smlouvě jejich množství, i zájem o český venkov, roste. Na jednu stranu vyžadují špičkovou kvalitu služeb, na niž jsou zvyklí z tamější agroturistiky, ale na straně druhé poskytují snad tu nejlepší možnou reklamu a zvyšují i exportní aktivity našeho státu.⁴¹

Zahraníční turisty na naše statky a farmy láká zejména příroda a charakteristický ráz venkova, který v Holandsku a domovině jiných zahraničních hostů chybí. Holanďané bydlí v přelidněné oblasti o velikosti Slovenska s počtem obyvatel cca patnáct milionů. Tento fakt rozhodně nezůstane bez odezvy. Holandsko je de facto jedna velká farma bez kopců, nebo lesů. Náš

³⁸ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 39.

³⁹ Srov. tamtéž.

⁴⁰ Srov. tamtéž.

⁴¹ Srov. tamtéž.

venkov může nabídnout nejen osobitý ráz, ale i historické a kulturní bohatství, hrady, zámky, kostely, kláštery, lidové umění a tradiční řemesla.⁴²

Hosté, a nejen z Holandska, chtějí jíst zdravé potraviny pěstované v rámci ekologického zemědělství, ale nejen to. Jejich zájem budí i kultura stolování a způsob úpravy těchto plodin. Jako velký plus agroturistiky vidí i to, že mohou domácí pokrmy konzumovat spolu s rodinou ubytovatele.⁴³

3 Doprovodné programy v agroturistice

Ač nejvýznamnějším zdrojem financí v agroturistice je ubytování, není to, nebo by alespoň nemělo být, jediná službou, kterou bude farmář svým klientům nabízet. Správný a úspěšný provozovatel agroturistiky má v zásobě připravenou celou řadu činností a aktivit, které v krátké chvíli může hostům nabídnout a tím je vytrhnout z potenciální nudy. Zde je již jasně vidět, jak silně je, nebo by měla být, agroturistika napojena na pedagogiku volného času. Aby byl totiž farmář dobrým hostitelem a tím i úspěšným podnikatelem v této sféře, musí nutně být i dobrým „pedagogem volného času“.⁴⁴

Má-li být nabídka agroturistiky kompletní a poutavá, musíme ji o tyto programy obohatit. Je správné, když alespoň některé z doprovodných aktivit budou navazovat nějakým způsobem na místní pamětihodnosti. Provozovateli to poskytne hned několik užitečných efektů. Jednak se hosté nebudou nudit, což je na dovolené nepřijatelné a způsobilo by to, že příště již jeho služeb nevyužijí. Za druhé: co jiného, než vyprávění známých o příjemně strávené dovolené na farmě s nabitým a zajímavým programem, nás motivuje k tomu, že začneme uvažovat o možnosti strávit naší příští dovolenou právě na tomhle statku? A dále: doprovodné programy, které mají být součástí agroturistického servisu, odlišují tento konkrétní statek od těch ostatních. Doprovodný program je tedy image a daný směr, kterým se celý statek, nebo farma ubírá.⁴⁵

⁴² Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 33 - 34.

⁴³ Srov. tamtéž, s. 34.

⁴⁴ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 29.

⁴⁵ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 28 – 29.

Ubytovatel nemusí přímo provozovat všechny doprovodné aktivity, které nabízí. Stačí jen, když bude napojen na jejich provozovatele.⁴⁶ Například farmář má doma jen dva koně a to spíše na práci v lese než na projížďky. Ví ale v blízké vesnici o někom, kdo poskytuje koně pro projížďky do lesa a blízkého okolí. Zajistí tedy svým hostům tuto službu a všichni zúčastnění budou spokojeni. Někdy je propojení těchto dvou, tak úzké, že jeden doporučuje svým klientům služby toho druhého. V tuto chvíli již můžeme tedy mluvit o počínající agroturistické síti.

Než postoupíme k jednotlivým doprovodným aktivitám, je třeba ještě říci, že někteří klienti si nepřejí, aby jejich čas byl jakkoli organizován, nebo chtějí využít nabídky jen částečně. V takovém případě samozřejmě hostitel dané přání respektuje a aktivity nevnucuje. Pouze se zmíní, nabídne nebo poinformuje o možnosti podniknout to, či ono.

3.1 Stravování

Mezi služby, poskytované při agroturistice, stravování bez pochyby patří. Na první pohled je stravování jako takové spíše součástí ubytovací sféry agroturistiky, ale velice snadno, jak si ukážeme, může přejít také do roviny doprovodných programů.

Ve stravování v rámci agroturistiky je třeba rozlišovat, zda provozovatelem je větší zemědělský podnik, nebo například rodinná farma. Základní rozdíl je patrný v možnostech, které jednotliví provozovatelé mají. Pro rodinnou farmu bude totiž daleko složitější zajistit svým hostům celodenní stravování. Avšak názory na tento problém se liší.

Někteří provozovatelé prosazují zajištění celodenního stravování a tím i podporu tvorby nových pracovních míst na venkově, což je beze sporu pozitivní věc⁴⁷

Jiní argumentují, že poskytovat kompletní stravovací služby není z hlediska malé farmy únosné. Je totiž velice nákladné vyhovět všem normám, které je nutno

⁴⁶ Srov. STRÍBRNÁ, D. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 29.

⁴⁷ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 28.

v této oblasti splnit, nehledě na koncesovanost této živnosti, což provozovatele nutí k prokázání odborné způsobilosti.⁴⁸

Hlavním, a dá se říci, že nejzásadnějším argumentem druhé skupiny, je časová náročnost. Argumentem je zde to, že hospodyně má své povinnosti nejen ve sféře stravování hostů, ale i v rámci hospodářství, což by logicky nemohla plnohodnotně stíhat. Pro stravování hovoří ovšem to, že občasné pozvání hostů k rodinnému stolu rozhodně není na škodu. V obou případech je v konečné fázi rozhodnutí pouze na provozovateli samém.⁴⁹

Zaměříme-li se na jídelníček, který budeme nabízet agroturistům, měl by se skládat převážně z produktů farmy a být podáván typickým vesnickým způsobem. Jídlo jako takové by mělo být podtrženo obyčejí, které k němu v historii a současnosti patřily a propojeno s vesnicí a zemědělstvím.⁵⁰

Hosté, kteří k nám přicházejí, chtějí zažít skutečný pocit venkovana a to i v rámci stravování. Když se už nějaký člověk rozhodne pro „agroturistickou“ dovolenou, nejde mu zpravidla o pohodlí, ale o skutečný prožitek a jeho maximální intenzitu.

Stravování by mělo být zaměřeno i krajově. V oblastech vinařských mají hosté mít možnost navštívit vinné sklípky, dále třeba vesnickou zabijačku, posvícení, maškary, dožínky a další typicky vesnické slavnosti, při kterých hraje jídlo a jeho konzumace významnou roli.⁵¹

Další neméně důležitou součástí této oblasti je možnost farmáře poskytnout své produkty hostům. Zde je možné jít dvěma cestami. První z nich je svou produkci za výhodnou cenu prodat třeba při odjezdu hostům, čímž si část farmy pomyslně přenesou do svých domovů. Druhou alternativou je umožnit, aby je upravili podle svého a podělili se tak o své kulinářské schopnosti. Obě tyto možnosti provozovateli otevřou nové cesty ke zhodnocení své práce a sníží alespoň částečně náročnost stravování.⁵²

⁴⁸ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 27.

⁴⁹ Srov. tamtéž, s. 27 - 28.

⁵⁰ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 37.

⁵¹ Srov. STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 29.

⁵² Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 35 – 36.

3.2 Zemědělské činnosti

Dá se říci, že absolutní většina klientů, kteří tráví svou dovolenou na farmě či statku provozujícím agroturistiku, se chce volně pohybovat po hospodářství. Nechtějí rozhodně překážet, ale naopak zapadnout do rodiny ubytovatele a třeba i pomoci při každodenních pracích.

Zmiňované zemědělské činnosti můžeme zařadit mezi rekondiční akce, kdy host utužuje své zdraví pohybem na čerstvém vzduchu. Konkrétně se může jednat o pomoc při sušení sena, žních, naskladňování slámy, pasení ovcí či koz anebo úklid stájí a chlévů.⁵³

Je však třeba zdůraznit, aby byl poskytovatel služby velmi citlivý k práci hostů na farmě. I v případě, že si hosté výslovně přejí být zapojeni do různých zemědělských prací, nesmí z nich hospodář udělat lacinou pracovní sílu, která mu nahradí chybějící personál. Práce hosta zde slouží jako jakési dokreslení k celému dojmu z venkova, pocitu že se podílí na chodu hospodářství a že odvedl svůj pomyslný kus práce.⁵⁴

3.3 Projížděky na koních a jezdecká škola

V posledních letech postupně stoupá počet chovaných koní v České republice. A proto je stále snazší koně v případě provozování agroturistiky pořídit. Toto odvětví cestovního ruchu bez koní je velmi těžko představitelné a většina lidí se pro tento způsob dovolené rozhodne právě kvůli možnosti strávit alespoň část času na statku v koňském sedle.

Je nutné, a možná to není ani třeba zdůrazňovat, aby si farmář, který se chystá koupit koně na farmu jen z důvodu zajištění tohoto servisu svým hostům, uvědomil, že o koních musí vědět a znát mnoho. Člověk chovající koně by měl koním rozumět a umět je naučit to, co od nich později bude vyžadovat.⁵⁵

Co se týče služeb spojených s hipoturistikou na farmě, dá se říci, že vše úzce souvisí s tím, jaké má možnosti statek, farma nebo zemědělský podnik. Nejde zde totiž jen o to zajistit koním přístřeší a krmivo, důležitá je každodenní péče o ně.

⁵³ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 29.

⁵⁴ Srov. STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 29.

⁵⁵ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 23.

Ta je do značné míry nákladná, ale přináší s sebou také podstatné ztraktivněn hospodářství a další motivaci pro potenciální hosty.⁵⁶

Pro dovolenou na venkovském statku se v dnešní době již nerozhodují jen mladí lidé, ale i senioři. U této celkem početné skupiny nelze automaticky očekávat a předpokládat, že budou mít zájem o projížďky na koních (zdravotní problémy, respekt z koní...). Zároveň to však nevylučuje jejich zájem o určitou formu cestování s koňmi, kdy velmi rádi využijí nabídky podniknout projížďku po okolí v kočáře nebo bryčce.⁵⁷

V okamžiku, kdy ubytovatel nevlastní žádné koně a důvody mohou být prostorové, finanční, časové nebo chybějící odborné znalosti – je žádoucí, aby tuto službu svým hostům zprostředkoval u blízkého chovatele, který ji na rozdíl od něho poskytuje. A opět zde funguje nejlepší možná reklama – nabídka a doporučení služeb kolegy svým klientům.⁵⁸

3.4 Lov zvěře a rybolov

Pokud podnikatel v oblasti agroturistiky má vlastní honitbu nebo rybník, jedná se o další motivaci čím případné hosty přilákat. Celou řadu klientů totiž přitahuje možnost pochutnat si na vlastnoručně ulovené rybě. V případě, že je hostem nadšený myslivec, potěší jej určitě možnost střelit si, samozřejmě v závislosti na ročním období, zajíce, srnce, bažanta nebo dokonce i jelena.

Jak již bylo naznačeno v předchozím odstavci, obě aktivity souvisejí s vlastnictvím honitby, nebo rybníka. Pokud v majetku hospodářství tyto nemovitosti nejsou, je možné hostům tento způsob trávení volného času dojednat u jiného subjektu, který se v okolí jistě nachází. Všude, kde jsou lesy, fungují honební společenstva, která za určitý poplatek ráda umožní hostům lov.⁵⁹

⁵⁶ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 29.

⁵⁷ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 37.

⁵⁸ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 29.

⁵⁹ Srov. STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 29.

3.5 Sběr hub a lesních plodů

Znalost hub bývá pro velké množství lidí i v pokročilém věku ne vždy na dobré úrovni. Proto se bojí houby sbírat, anebo si nevěří, že je bezpečně poznají. Agroturistická dovolená je v tomto případě tou správnou cestou k nabytí alespoň základních vědomostí o houbách. Samozřejmě za předpokladu, že provozovatel houby zná, rozumí jim a dokáže je bezpečně rozpoznat. Ideální je učit se nenásilnou formou. A v tomhle konkrétním případě se výborně hodí hospodářova selekce hub s komentářem hned po jejich přinesení z lesa.⁶⁰

Co se týče sběru lesních plodů, zde bezprostřední nebezpečí jako u hub nehrozí. Borůvky, jahody nebo brusinky každý z nás pozná, ale je zde potřeba značná trpělivost. Hlavně děti mohou mít se sběrem lesních plodů problémy. Je tedy dobré je správně motivovat. Onou klíčovou motivací mohou být například borůvkové koláče, jahodové knedlíky nebo správné zapojení sběru lesních plodů do nějaké hry.

3.6 Letní a zimní sporty

Do této široké skupiny lze zařadit obrovské množství doprovodný programů, které klientům mohou vyplnit volný čas. Každá oblast a krajina, ve které se agroturistika provozuje, má své charakteristiky, a proto je i předurčena pro jiné druhy sportů.⁶¹

Horské a podhorské oblasti přímo vybízejí k lyžování, horolezectví i pěší turistice a tím de facto zajišťují sezónu i v zimním období a nejen o prázdninách. Oproti tomu nížinaté krajiny mohou vzhledem k charakteru krajiny nabídnout prostor pro cykloturistiku, koupání, bruslení, samozřejmě i sáňkování, a v neposlední řadě i hipoturistiku, která jde ale samozřejmě provozovat, jako ostatně celá řada jiných aktivit, jak v horských oblastech, tak i v nížinatých.

⁶⁰ Srov. tamtéž.

⁶¹ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 29.

3.7 Řemesla

Program na statku jde obohatit o celou řadu typů na zajímavé ukázky tradičních řemesel, která není možné již jinde vidět. Hlavně děti, a v dnešní době vlastně ani dospělí z města, vůbec nevědí, jak se kuje, železo nebo jak se dřívě vyráběly sudy na pivo, o výrobě krajky, či skla ani nemluvě. Právě agroturistika, se svou blízkostí k těmto tradičním řemeslům, může být jakousi cestou k poznání zručnosti našich předků a naší minulosti v tomto směru vůbec.⁶²

Nabídkou této zajímavé podívané, kterou určitě hosté neodmítnou, jsou mistři historických cechů motivováni k výrobě suvenýrů, které mohou být v závěru ukázky řemesel hostům prodávány, což logicky vytvoří nová pracovní místa na trhu práce.

Další možností, jak „ponořit“ agroturisty do venkovské kultury nenásilnou formou, jsou historické objekty, které už aktivně svému provozu neslouží, ale jsou opět zprovozněny. Konkrétně se může jednat o železnice, lihovary nebo větrné a vodní mlýny. Všechny, a samosebou i další objekty, mají své kouzlo a svého adresáta si najdou.⁶³

3.8 Ostatní doprovodné programy

V okolí statku, farmy nebo zemědělského podniku, který provozuje agroturistiku, se vždy najde nějaký zajímavý cíl, kterým může být objekt, památka nebo přírodní jev, jež stojí za pozornost. Může to být totiž právě on, který přesvědčí ještě nerozhodnutého klienta zvednout telefon a zarezervovat si pobyt.

Ubytovatel by měl na tyto výjimečnosti, či pamětihodnosti upozorňovat již v prezentaci svých služeb a využít jich jako pomyslný obal, který obestupuje celou jeho nabídku. Je totiž v jeho zájmu představit nejvýznamnější zástupce této skupiny (zejména krasové jeskyně, obory, přírodní útvary, vzácné květiny a živočichové, zvyklosti a tradice), aby host věděl, do čeho jde a mohl se náležitě připravit.⁶⁴

⁶² Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 38.

⁶³ Srov. STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 30.

⁶⁴ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 29.

V závěru této kapitoly je nutné poznamenat ještě jednu podstatnou věc. Veškeré doprovodné programy, pokud není dohodnuto jinak, nejsou zahrnuty v ceně ubytování na statku. Každý host si tedy zvolí ze seznamu možných aktivit s ceníkem, co ho zajímá, a za to také na závěr hospodáři zaplatí.

4 Adresáti agroturistiky a jejich specifika

Nyní se podíváme na jednotlivé skupiny klientů. Každý člověk je jiný a tím pádem bude mít také různá přání. Je povinností ubytovatele poskytnout takový servis, aby se jeho host, případně hosté, na statku cítili dobře a mohli si dovolenou užít podle svých představ. Proto je dobré dopředu vědět, kdo se na statek chystá a jaké bude mít zhruba požadavky, aby nedošlo ke vzájemné nevráživosti mezi jednotlivými hosty.

4.1 Sportovně založení lidé

Co do množství, je velmi zásadní skupina sportovně založených lidí. Jedná se převážně o „party“ kamarádů, nebo o celé rodiny, které se rozhodly strávit dovolenou, nebo její část, v klidu a pohostinnosti vesnice. Většinou se jedná o turisty středního věku, ale existují samozřejmě i výjimky.

Tito lidé od venkovské dovolené očekávají, že budou mít prostor a možnost provozovat jejich oblíbené sporty v jiném, než uměle vytvořeném prostředí. Dále je zajímají sporty, které ve městě provozovat nelze anebo jen s obtížemi. Jejich specifikace bude uvedena níže.⁶⁵

Sportovci na statku mají zájem ve velké míře o hipoturistiku, a to ve všech směrech. Jeví tedy zájem o koně jako takové. Rádi se účastní krmení a opečovávání koní a pochopitelně i ježdění, a to v sedle, i v kočárech, nebo bryčkách.⁶⁶

Další sporty, pro které se bezpochyby nadchnou, je pěší turistika (různá obtížnost podle věku a možností), střelba (vzduchovky, pistole, kuše,

⁶⁵ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 21.

⁶⁶ Srov. STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 31.

luky...), cykloturistika za zajímavými cíli, plavání, tenis, také kolektivní sporty jako je fotbal, volejbal či basket.⁶⁷

Zkrátka nepřijdou ani ti, kteří rádi provozují zimní sporty. Statek, či farma může svým hostům nabídnout například bruslení, nebo hokej na nedalekém zamrzlém rybníku, či jezeře a pochopitelně i lyžování na běžkách a na sjezdovkách v případě, že se objekt nachází na horách, nebo v jejich blízkosti.⁶⁸

Pro odpočínání po náročnějších sportovních aktivitách nabízí celá řada farem provozujících agroturistiku, širokou škálu odpočinkových aktivit, které nejsou nijak fyzicky náročné. Mezi ně může patřit rybolov, minigolf, zmíněná lukostřelba, ruské kuželky, apod.⁶⁹

Všechny tyto činnosti, jak je zřejmé, není možné na jednom statku zajistit, a to hlavně z finančních důvodů. Je tedy vhodné farmu zaměřit určitým směrem, tím se ubírat a veškeré další činnosti, o které hosté projeví zájem, zprostředkovat u jiných podnikatelů, kteří se v dané oblasti pohybují a podnikají.⁷⁰

Při rozdělování kompetencí jednotlivých rodinných příslušníků v oblasti rodinné agroturistiky je nutné, aby jeden člen rodiny, nebo zaměstnanec, byl odpovědný za turistiku a volný čas hostů. V praxi to znamená, že by měl umět hosty navést na určenou turistickou, nebo cyklistickou stezku, doporučit zajímavý turistický cíl a to i s ohledem na schopnosti a kondici hostů, a v neposlední řadě i připravit - v případě pasivity hostů - zajímavý program pro vyplnění volného času.⁷¹

4.2 Lidé se zájmem o přírodu

Jedná se o početnou, ale velmi různorodou skupinu často dosti rozdílných lidí. Zájmy jednotlivých hostů, kteří spadají do této kategorie, jdou od botaniky, mineralogie, přes paleontologii a mykologii, až ke stejně úzce specializovaným oborům, jako je entomologie, či ornitologie.

⁶⁷ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 21.

⁶⁸ Srov. MIKULA, P. *Agroturistika v nápadech*, s. 17.

⁶⁹ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 21.

⁷⁰ Srov. tamtéž.

⁷¹ Srov. STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 31.

Skupina, o které mluvíme, má tu výhodu, že není nutné pro ni připravovat žádný program. Sama se totiž podle svého zaměření zabaví. Botanici budou mít v úmyslu co nejvíce si rozšířit svůj herbář. Mykologové objeví houby, které my necháme být v domnění, že se jedná o houby nejedlé. Každý tedy zaměří svůj čas jiným směrem a nás, coby tvůrce programu, víceméně nepotřebují.⁷²

Je však vhodné se na jejich návštěvu řádně připravit. V předchozím odstavci píšeme, že naši pomoc nepotřebují, to je pravda, ale určitě je potěší, když jim nabídneme nějakou zajímavou aktivitu, či knihu, která souvisí s jejich koníčkem, či zaměřením a rozhodně je potěší. Může se jednat o výstavu v místním muzeu z oblasti zájmu hosta, exkurze např. do meteorologické observatoře, nebo upozornění na výskyt chráněného živočicha.⁷³

Vhodné je nabídnout produkty z ekologického zemědělství. Právě tito lidé se budou více zajímat o původ a způsob výroby potravin, které se zpracovávají a konzumují na statku. Ženy by opět měly mít možnost z těchto výrobků a produktů sestavit, nebo i uvařit, zdravý oběd.⁷⁴

4.3 Rodiny s dětmi

Převážně děti zde objeví a poznají věci, zvířata a činnosti, se kterými ve městě nemají možnost přijít do styku. Proto zejména rodiče dětí z města rádi ukážou svým dětem jednotlivá hospodářská zvířata a domů budou odjíždět obohaceni o tyto cenné zkušenosti, které mohou využít například i v hodinách přírodopisu. Právě z tohoto důvodu, kvůli přímému kontaktu se zvířaty a venkovem, je dovolená na statku ideální pro rodiny s dětmi.

Jak již bylo řečeno, rodiče chtějí svým dětem odkrýt tu oblast života, kterou ve městě nemají možnost poznat. Zajímají se o veškerá zvířata na statku a nejen o ta „lukrativní“ jako jsou koně, ale i o ovce, kozy, slepice, kachny, husy, kočky a dále pak i o zemědělské činnosti týkající se jak živočišné, tak i rostlinné výroby.⁷⁵

⁷² Srov. MIKULA, P. *Agroturistika v nápadech*, s. 18.

⁷³ Srov. tamtéž, s. 18 - 19.

⁷⁴ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 22.

⁷⁵ Srov. STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 32.

V případě krmení zvířat a pohybu dětí v jejich blízkosti vůbec, je nutná přítomnost buď farmáře, nebo poučených rodičů. To má hned dva důvody. Prvním je možnost poranění dítěte neklidným zvířetem a tou druhou je nebezpečí nevhodného krmení zvířete, které ve vyhraněných případech může zvířeti způsobit až smrt.⁷⁶

Provozovatel agroturistiky by měl mít dostatečnou zásobu her pro dobré i špatné počasí a také schopnost děti zaujmout a připravit pro ně zajímavý program ve chvílích, kdy budou chtít rodiče děti pohlídat z důvodu návštěvy plesu, restaurace či večerní procházky, což je další vhodná služba, kterou může provozovatel svým hostům poskytnout.⁷⁷

Hosté na statku jistě náležitě ocení, když na příjemném místě na zahradě má farmář zbudovanou pergolu s ohništěm nebo alespoň gril pro opékání a pečení různých uzenin, pořádání táboráků a společných posezení, které zvláště v letních teplých večerech potěší každého hosta.⁷⁸

Děti jsou vděčné za jakoukoli maličkost, která se jim nabídne. Mezi vhodné doplňky zahrady patří houpačky, kolotoče, bazénky, pískoviště anebo prostě jen prostor, kde mohou vyrábět z přírodních materiálů přístřešky, stavět stany nebo jen tak dovádět s vlastními hračkami – panenkami, auty apod.⁷⁹

V případě, že provozovatel agroturistiky má i své vlastní děti v podobném věku a obě strany projeví zájem, může organizovat různé soutěže - zaměřené na fyzickou kondici, vědomostní, anebo pro dobrou náladu i soupeření rodinných týmů v různých disciplínách, apod.⁸⁰

4.4 Děti s pedagogickým doprovodem

Pobyty dětí v rámci školních kolektivů jsou komplikovanější o to víc, že je nutné vyhovět celé řadě norem a hygienickým či stravovacím předpisům. Před tím, než provozovatel agroturistiky začne s organizací takovýchto pobytů, musí se

⁷⁶ Srov. STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 32.

⁷⁷ Srov. MIKULA, P. *Agroturistika v nápadech*, s. 15.

⁷⁸ Srov. STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 32.

⁷⁹ Srov. MIKULA, P. *Agroturistika v nápadech*, s. 15.

⁸⁰ Srov. STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 32.

seznámit se zákony, vyhláškami, nařízeními a normami, které musí jeho hospodářství splňovat.⁸¹

Program, nezbytný v případě přítomnosti více dětí na statku, je rozumné konzultovat s pedagogy. Je totiž podstatné, aby doplňoval, nebo podtrhoval celkové zaměření pobytu a nijak nenarušoval primární oblast zájmu.⁸²

Obecně lze říci, že mezi vhodné a dokonce nutné programy pro větší skupiny mládeže patří různé výlety za zajímavostmi kraje (hrady, zámky, jeskyně), noční pochody, bojové hry, orientační běhy, sportovní klání v různých disciplínách nebo, jak je na statcích běžné, jízda na koni.⁸³

Jestliže na statek zavítá škola v přírodě, předpokládá se, že farmář předem naplánuje program, který vyplní „neučební“ část dne. Tento program je dobré si nechat na začátku schválit od dětí – tak je nenásilně vtáhneme do dění a oni se s ním snáze ztotožní a přijmou je za své.⁸⁴

Většinu dětí potěší na statku přítomnost nejrůznějších zvířat. Samozřejmě vidí je i v ZOO, ale na statku jsou k vidění v jejich přirozeném prostředí a děti k nim mohou bez problémů do výběhů, kotců, podrbat berana na bradě nebo si pochovat koťátka, či králíky a pochopitelně, jak jsme již uvedli, se svézt na koni.⁸⁵

Celkem oblíbenou činností a to za hezkého, nebo i horšího počasí, je příprava divadelního představení pro širokou veřejnost. Děti secvičují písně, tance, hudbu, a pokud se jedná o schopné děti, je v jejich silách sepsat i děj celého příběhu. Samozřejmě divadelní představení se neskládá jen z příběhu, hudby, tance a písní. Neméně důležité jsou i kostýmy a výprava celého představení včetně pódia, opony a hlediště.⁸⁶

Samotný příběh celého divadelního představení může být buď převzatý, nebo naopak kompletně vymyšlený. Anebo, což je asi nejlepší, může být inspirován

⁸¹ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 20.

⁸² Srov. MIKULA, P. *Agroturistika v nápadech*, s. 16.

⁸³ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 20.

⁸⁴ Srov. tamtéž.

⁸⁵ Srov. STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 33.

⁸⁶ Srov. MIKULA, P. *Agroturistika v nápadech*, s. 16.

nějakou skutečnou událostí, která nějak souvisí se statkem, či alespoň s vesnicí, na které se statek nachází.⁸⁷

Představení lze sehrát buď pod otevřeným nebem, nebo ve stodole, případně na půdě zdejší základní školy. Ubytovatel je limitován jen svou obětavostí a nápaditostí. Na produkci je dobré seznat celou vesnici a široké okolí, aby provozovaná agroturistika byla co nejvíce propojena s obecním životem.⁸⁸

Soutěže o diplomy, případně odměny v podobě praktického vyznamenání, (jízda na koni, v bryčce, účast na čekané...) je dobré mít připravené předem, aby nebyly zbytečné nudné prostoje, které dětem kazí radost z programu. Jako soutěžní program je možné zorganizovat i rukodělné práce, linoryt, vyřezávání ze dřeva i jiné výtvarné techniky.⁸⁹

4.5 Účastníci kurzů

Na náš venkov, a konkrétně na statky, v současné době míří lidé často nejen za účelem rekreace a odpočinku, ale i ve větších nebo menších skupinách za vzděláním, a statek v tomto případě slouží jako vhodné a klidné zázemí pro různé výuky jazyků a rekvalifikační kurzy. Pro účely ubytování je statek bezesporu dostačující, ale co se týče výuky, je dobré a dá se říci, že i nutné, aby se ubytovatel dohodl s místní školou, nebo jinak zajistil prostory vhodné ke konání výukové části.⁹⁰

Mimo výukovou část dne mají tito hosté zájem o procházky po zajímavém okolí, vhodný program pro volný čas, který si nechají připravit od farmáře, jízdu na koni, pomoc na statku, ošetřování zahrady a v neposlední řadě pochopitelně i sportovní aktivity jako je například ping-pong, šipky, tenis a další kolektivní nebo individuální sporty.⁹¹

⁸⁷ Srov. STŘÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 33.

⁸⁸ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 21.

⁸⁹ Srov. MIKULA, P. *Agroturistika v nápadech*, s. 17.

⁹⁰ Srov. *tamtéž*, s. 21.

⁹¹ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 25.

4.6 Členové klubů a spolků

Jsou to většinou skupiny přátel, anebo známých stejného, nebo velmi podobného zájmu. Ubytování na statku chápou jako příjemné zpestření a jako ideální výchozí bod k jejich výletům a akcím, které podnikají do blízkého, či vzdáleného okolí vesnice.

Tyto skupiny využívají ubytování na farmách a statcích v sezóně, ale i mimo ni. Jsou to z pohledu počasí a ročního období ti nejméně nároční hosté. Jde jim v zásadě o to, aby spolu mohli trávit pestře vyplněný volný čas, převážně o víkendech, mimo město.⁹²

Jak již bylo řečeno, členové klubů a spolků preferují pestrou nabídku a s povděkem se účastní koncertů místních kapel, tanečních skupin, jazzových večerů a nepohrdnou ani promenádními koncerty v blízkém lázeňské městě. Na statek je přivábí netypické prostory se zvláštními a zapomenutými možnostmi využití. Konkrétně dílna pro výrobu kůže, tkaní, modelování, truhlářská či řezbářská dílna, kovárna, kovotepectví atd.⁹³

Ze sportovních aktivit využívají rádi kuželník, hřiště na volejbal, košíkovou, také prostor na střelbu ze vzduchovky, koupání v blízkém zatopeném lomu. Dále si nenechají ujít ani cyklistické výlety po okolí nebo projížďky na koních v jarní, letní, podzimní i zimní přírodě.⁹⁴

Protože těmto lidem není humor nikterak vzdálený, může pro ně ubytovatel samozřejmě po předchozí domluvě, uspořádat různé legrační soutěže a činnosti pro pobavení (skákání v pytlích, závody s obručemi, jízda na kole přes rybník, vyjížděky s žebříňákem...)⁹⁵

Jak roste oblíbenost některých vojenských sportů, jako jsou např. *paintbal* a *airsoft*, roste i počet takto zaměřených agroturistů na statcích. Celá řada skupin s povděkem přijímá ubytování na statcích jako výchozí bod k místům, kde se jednotlivé bitvy konají.⁹⁶

⁹² Srov. MIKULA, P. *Agroturistika v nápadech*, s. 21.

⁹³ Srov. tamtéž.

⁹⁴ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 25.

⁹⁵ Srov. MIKULA, P. *Agroturistika v nápadech*, s. 21.

⁹⁶ Srov. tamtéž, s. 21 - 22.

V případě ubytování těchto hostů musíme počítat s minimálním počtem dvanáct lidí. Nutno však říci, že nejsou nároční a jsou rádi, když najdou alespoň nějaké ubytování. Je však nevhodné spojovat jejich pobyt s jinými hosty, obzvláště pak se staršími lidmi a penzisty. Mají většinou hlučné projevy v rámci svých zábav a oslav, pro něž volí právě statek.⁹⁷

Tito hosté nebudou vyhledávat práci na statku (ve chlévě nebo na poli). Rádi se však budou podílet při vylepšování prostorů farmy (stavba kuželníku, hřiště na volejbal, tobogán do vody anebo rádi připraví zábavné odpoledne nebo závody pro jiné hosty.⁹⁸

4.7 Starší lidé

Agroturistika není jen pro lidi ve středním věku, ale v současné době se pro tento způsob dovolené rozhoduje stále více seniorů. Z tohoto důvodu je nutné s nimi coby s klienty počítat a nabídnout jim patřičný balíček služeb, se kterým budou spokojeni. Také je nutné přihlídnout k jejich specifickým potřebám jejichž nesplnění by mohlo znamenat až odřeknutí pobytu (hlučné děti či skupina hostů).

Senioři samozřejmě nejčastěji vyhledávají čisté pokoje se sociálním zařízením, pohodlné sedací soupravy i lůžka, bezpečná schodiště s pevným zábradlím a pochopitelně i kvalitní vytápění, které je zvláště v zimních měsících nezbytností.⁹⁹

Svoji dovolenou si chtějí užít v klidu a pohodě. Někteří starší lidé jsou i ve svém pokročilém věku aktivní a rádi využívají možnosti pohybu v přírodě. Zejména je potěší dobře značené turistické stezky směřující k nějakému zajímavému místu, nebo místní pamětihodnosti, či památce.¹⁰⁰

V oblasti informací a médií sledují se zájmem televizi, poslouchají rádio, a pokud na jejich pokoji bude video, rádi se podívají na starší film. Ne všichni senioři však podlehli televizi a hromadným sdělovacím prostředkům. Velká část z této skupiny ráda a ve velké míře čte, proto je dobré mít v rámci hospodářství

⁹⁷ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 26.

⁹⁸ Srov. tamtéž.

⁹⁹ Srov. STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 33 - 34.

¹⁰⁰ Srov. MIKULA, P. *Agroturistika v nápadech*, s. 15.

buď soukromou knihovnu, anebo, což je asi výhodnější, určitou dohodu s místní knihovnou o volném vstupu klientů do ní.¹⁰¹

Starší lidé všeobecně rádi vykládají, a je dobré když se na farmě sejde více starších lidí, kteří si mají co říci a mohou se navzájem bavit. V případě, že nikdo z hostů nesplňuje tyto parametry, je nutné a logické věnovat jim, coby hostům, čas. Určitě jim udělá radost posezení u kávy, nebo čaje s domácím zákuskem.¹⁰²

Je v celku logické, že starší lidé a důchodci nebudou mít nějaký zásadní zájem o těžší práci na statku. Avšak sobě pro radost mohou chtít tvrdým pečivem nakrmit ovce, hodit slepicím zrní či králíkům zelené, nebo jen tak vnímat ruch kolem a relaxovat na dvoře statku za plného provozu. Je tedy potřeba jim zmiňované činnosti umožnit, čímž si možná zajistíme jejich náklonnost i v příští sezóně.¹⁰³

4.8 Hosté s dietou

V současné době již agroturistiku vyhledávají nejen zdraví lidé, ale i ti, kteří trpí různými chronickými nemocemi a poruchami, jež jim neumožňují normální život. Může se jednat o problémy se žlučníkem, hypertensi (vysoký krevní tlak), srdeční potíže, cukrovka atd.

U těchto hostů je nutné, aby jejich jídelníček byl velmi pečlivě sestaven vzhledem k jejich nemoci a citlivosti na některé potraviny. Pro to, aby mohl být jídelníček sestaven správně vzhledem k onemocnění hostů, měl by se provozovatel informovat o tom, jaký charakter má mít jejich dieta a podle toho se pak řídit.¹⁰⁴

Z pochopitelných důvodů se ve větší míře nezajímají o sport, ani o práce na statku, ale přednost dávají spíše historii, kulturním památkám, jakýmkoli přednáškám s promítáním, četbě při dobrém osvětlení a nepochybně i rozhovorům se stejně starými lidmi podobných zájmů.¹⁰⁵

¹⁰¹ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 18 - 19.

¹⁰² Srov. STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 34.

¹⁰³ Srov. tamtéž.

¹⁰⁴ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 24.

¹⁰⁵ Srov. STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 34.

Je v zájmu farmáře i jeho hostů, aby byl ve spojení s blízkým lékařem a měl zajištěnu jeho pomoc v případě potřeby. Dále hosté tohoto typu uvítají, když se v blízkosti statku nachází lázně, protože pak tam většinou pořádají výlety a v zájmu svého zdraví konzumují minerální vody.¹⁰⁶

Při ubytování těchto hostů musí provozovatel agroturistiky brát v potaz, že ne všichni ostatní hosté se hodí k hostům s dietou anebo ke starším lidem a důchodcům. Nejméně se hodí k těmto hostům rodiny s dětmi, sportovně založení hosté a lidé se zájmem o přírodu.¹⁰⁷

Závěrem této kapitoly je nutné říci, že nelze každého člověka zařadit do jedné, či druhé skupiny a podle toho se k němu i chovat a předem předpokládat, že bude mít ty či ony požadavky. Existují pochopitelně i výjimky a například někteří starší lidé, případně důchodci, jsou aktivní, rádi pomohou na statku a přidají svoji ruku k dílu, je-li třeba, ačkoli kapitola o nich tvrdí pravý opak. Tato kapitola má sloužit jen jako jakýsi rozhodně neúplný výpis těch, kteří se mohou ve svém volnu a na dovolené rozhodnout pro agroturistiku.

5 Prostorová vybavenost a ubytování

V této kapitole se zaměříme na ubytování hostů v rámci agroturistiky, ale nejen to. Podíváme se i na jednotlivé normy, které musí každý provozovatel splňovat, a v neposlední řadě se budeme věnovat určité specializaci vzhledem k hostům v agroturistice.

Hosté v agroturistice jsou z pochopitelných důvodů ubytováni na statku, nebo v jeho nejbližším okolí. Host zde bude bydlet, mít možnost se pohybovat volně, anebo docházet z dálky, a zároveň bude mít zázemí a pohodlí pro chvíle odpočinku. Z předcházejících řádků je patrné, že vhodným způsobem ubytování pro hosty na farmě je z hromadných ubytovacích zařízení *penzion*, anebo ubytování v soukromí. Co se penzionu týče, jedná se totiž o ubytovací zařízení, které se může provozovat i v rámci objektu, který neslouží přímo k ubytování.

¹⁰⁶ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 24.

¹⁰⁷ Srov. MIKULA, P. *Agroturistika v nápadech*, s. 19.

V případě agroturistiky je tedy, zdá se, nejlepším možným řešením, protože další budovy, jež jsou součástí objektu farmy nebo statku, pochopitelně slouží například k chovu hospodářských zvířat nebo uskladnění zemědělských komodit případně zemědělské techniky.¹⁰⁸

Jak si ale také ukážeme, nejen penzion je vhodný pro ubytování na statku. Velké množství agroturistů nemá zájem, zvláště v letních měsících a za pěkného počasí, trávit noci v posteli pod peřinou, ale chtějí usínat s hvězdami nad hlavou, takže rádi využijí eventuální možnost ustlat si na karimatce ve spacáku přímo na louce za statkem.

5.1 Ubytovací standardy

V ubytování je samozřejmě nutné splňovat určité standardy, které posléze vypovídají o způsobu a formě ubytování nejen na statku, ale všeobecně v ubytovacích zařízeních. Tyto standardy jsou společné a všeobecně platné pro všechny způsoby, formy a kategorie ubytování, tedy i pro agroturistiku.

Jednotliví poskytovatelé jsou zařazeni do kategorie, která nejlépe vystihuje jejich způsob ubytování a vzhledem k celkové vybavenosti a spektru služeb, které jsou hostům poskytovány, se dále včleňují do tříd. Tyto třídy jsou značeny známými hvězdičkami a to od nejnižší úrovně (jedné hvězdičky) až po tu nejvyšší (pět hvězdiček), která však u agroturistiky, se svým vztahem k přírodě a snaze působit k ní co možná nejšetrněji a nutností ubytovat menší množství hostů, nepřípadá v úvahu.¹⁰⁹

U penzionu, ke kterému se ještě vrátíme, nám však budou stačit jen tři hvězdičky a většinou se ani agroturistika neprovozuje ve dvou, nebo tříhvězdičkových penzionech. Z pravidla se provozovatelé snaží zajistit příjemné a luxusní ubytování, avšak i přes to podmínky vyšších tříd často nesplňují, protože níže uvedené podmínky pro dosažení jednotlivých tříd (hvězdiček) jsou minimální, spíše by měly být vyšší a splňovat veškeré uvedené náležitosti. Pro

¹⁰⁸ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 68.

¹⁰⁹ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 55.

potřeby agroturistiky ale bez problémů stačí i jednohvězdičkový penzion, lidé na vesnici přece nejezdí kvůli hvězdičkám a přepychu.¹¹⁰

A nyní již k jednotlivým požadavkům, které musí ubytovací zařízení splňovat. Předně by mělo být na viditelném místě, a to nejlépe u hlavních dveří, uvedeno o jakou kategorii a třídu ubytování se jedná, dále pak nacionále ubytovatele, a v neposlední řadě je nutné, aby byla budova přístupná dvacet čtyři hodin denně a měla k dispozici odstavnou plochu pro parkování.¹¹¹

Co se týká patrových lůžek, ty jsou přístupná pouze za předpokladu, že světlá výška pokoje je minimálně 2 600 mm. Další podmínkou těchto postelí je bezpečný přístup do horní postele. Ubytovatel může zmiňovanou věc řešit dvěma způsoby. Jednak pevným žebříkem, nebo schůdky, které by měly mít zábradlí.¹¹²

V celém objektu musí být přehledně označeny (čísla pokojů a dalších místností) a z pochopitelných důvodů je nezbytné, aby hosté měli na zdech možnost vidět nákresy nouzových únikových cest a také ubytovací řád, který by měl obsahovat i ceník jednotlivých poskytovaných služeb¹¹³

U vybavení pokojů je nezbytné, aby okna měla záclony včetně závěsů nebo rolet, které nejsou průhledné, další nezbytností se ukazuje přívod teplé a studené vody (i pitné) a to ať již přímo do pokoje, tak do společných nebo pokojových koupelen.¹¹⁴

Není snad nutné říkat, že vybavení každého ubytovacího zařízení, tedy i zařízení, které slouží k ubytování agroturistů, musí mít všechno vybavení v pořádku, funkční a pochopitelně nepoškozené, schopné okamžitého provozu podle přání hosta. Stejně na tom musí být i elektroinstalace s plně funkčním elektrickým osvětlením a to i u hlavy postele. Opomenout ze zřejmých důvodů není možné ani zimní období, ve kterém musí být všechny místnosti, vytápěny.¹¹⁵

Tyto požadavky musí splňovat všechna ubytovací zařízení, a jak již bylo řečeno výše, jedná se o jakési minimum, pod které nelze, co se týče vybavenosti,

¹¹⁰ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 65.

¹¹¹ Srov. tamtéž, s. 66.

¹¹² Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 55.

¹¹³ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 66.

¹¹⁴ Srov. tamtéž, s. 67.

¹¹⁵ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 56.

klesnout. V následujících podkapitolách se zaměříme na charakteristiky jednotlivých kategorií hromadných ubytovacích zařízení a zastavíme se i u ubytování v soukromí.

5.2 Penzion

Tato forma, či kategorie ubytování se řadí například vedle hotelu ke hromadným ubytovacím zařízením. Co se týče kapacity penzionu, minimálně by měl mít k dispozici pro hosty pět pokojů.¹¹⁶

Adresátem tohoto způsobu ubytování jsou převážně lidé, kteří chtějí strávit svoji dovolenou v klidném a útulném prostředí a nevidí problém v menší nabídce doplňkových služeb, mezi které může například patřit sociální zařízení na pokoji atd.¹¹⁷

Kategorie penzion se v oblasti ubytování dělí do třech tříd, které člověku hned řeknou, s jakou vybaveností a komfortem má počítat. Jedná se především o počet lůžek na jednom pokoji, kdy v případě jednohvězdičkového a dvouhvězdičkového penzionu smí být na pokoji maximálně čtyři stálá lůžka, oddělené sociální zařízení s teplou vodou pro muže a ženy a také servis, který souvisí s možností podávání jídla a to v rozsahu nejméně snídaní.¹¹⁸

Kategorie tříhvězdičkový penzion se mimo požadavků, které byly uvedeny u předchozích tříd penzionů, snaží vyhovět dalším. Zejména se jedná o menší počet lůžek na pokoji a to jedno, nebo dvě. Dále jde o společenskou místnost, nebo k tomu uzpůsobenou vstupní halu zajišťující místo pro komunikaci mezi lidmi. V takto luxusních třídách se jako nezbytným jeví telefon na každém pokoji spolu s rádiem. Sociální zařízení, včetně koupelny nemůže být společné, ale vyžaduje se, aby bylo pro každý pokoj samostatné a pochopitelně disponovalo tekoucí teplou i studenou vodou. A na konec provozovatelé tříhvězdičkového

¹¹⁶ Srov. Encyklopedie. In *Seznam* [online]. Praha: Seznam.cz, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <<http://www.encyklopedie.seznam.cz/search?s=penzion>>.

¹¹⁷ Srov. STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 13.

¹¹⁸ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 68 – 69.

penzionu v agroturistice, ale nejen ti, musí svým hostům poskytnout, pokud projeví zájem, celodenní stravování.¹¹⁹

U agroturistiky připadá z logických důvodů z přepychovějších ubytovacích zařízení jen dvou a tříhvězdičkový penzion a důvody jsou jasné. Hromadné ubytovací zařízení většího charakteru, jako je například hotel a již je jedno kolikahvězdičkový, se nehodí. Jedním z důvodů je logicky finanční stránka. Uvědomme si totiž, že všechno něco stojí a vystavět a vybudovat na statku hotel je velice nákladné a návratnost financí jen velmi pomalá. Druhým důvodem, který nelze opomenout, je personální zajištění chodu hospodářství i ubytování. Je totiž nutné počítat s tím, že hotel ještě víc potřebuje personál na zajištění chodu a jen velmi zřídka je rodina tak početná, aby chod zajistila tak říkajíc z vlastních zdrojů. Pochopitelně existují jistě i dobře fungující hotely na vesnici, které poskytují ubytování agroturistům, ale je to spíše výjimka než pravidlo.¹²⁰

5.3 Turistická ubytovna

Dalším ubytovacím zařízením, se kterým se můžeme při agroturistice setkat, je turistická ubytovna. Mnoho provozovatelů agroturistiky se rozhodne právě pro tuto kategorii, protože nároky na ubytovatele jsou daleko menší než u penzionu a dá se říci, že v porovnání s ním takřka minimální i co se týče nutných poskytovaných služeb. Dalším důvodem může být případná specializace statku, nebo farmy na větší skupiny, které přijímají s pozitivním ohlasem ubytování na pokoji ve větším počtu lidí. Turistická ubytovna se podle svého vybavení a počtu lůžek dělí do dvou tříd a to na jedno a dvouhvězdičkovou turistickou ubytovnu.¹²¹

Jak již bylo uvedeno, turistická ubytovna je co se týče vybavení a servisu omezenější forma ubytování, avšak to neznamená, že nemusí splňovat žádné normy a nařízení. Pro turistické ubytovny obou tříd shodně platí, že na každých dvacet pět stálých lůžek musí být k dispozici zvlášť pro muže a ženy jedno

¹¹⁹ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 69.

¹²⁰ Srov. STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 13.

¹²¹ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 65.

umyvadlo a také jedno WC. Dále v koupelně musí viset zrcadla, poličky a být zde zapojena podle platných předpisů a norem funkční elektrická zásuvka.¹²²

Je nutné, aby každá ubytovací místnost byla v rámci pohodlí hostů vybavena stolem a židlemi, případně křesly, jejichž počet by měl být stejný, nebo vyšší, než je počet lůžek v dané místnosti. Odpadkový koš a skříň k uložení oblečení a osobních věcí jsou nezbytnou samozřejmostí v obou třídách turistické ubytovny.¹²³

Rozdíl mezi jedno a dvouhvězdičkovou turistickou ubytovnou spočívá samozřejmě v počtu lůžek. Ve třídě s jednou hvězdičkou počet lůžek v ubytovací místnosti nesmí přesáhnout dvanáct a ve třídě se dvěma hvězdičkami šest. Nárazově je možné počet lůžek navýšit u obou tříd a to zejména v případě, že v blízkém okolí se koná významná sportovní, nebo kulturní akce, kde se počítá s vysokou návštěvností a tím i nutností zajistit ubytování. Zmíněné navýšení je pochopitelně možné jen v případě, že se k němu kladně vyjádří místní orgán hygienického dozoru.¹²⁴

5.4 Chatová osada

Pokud se provozovatel agroturistiky rozhodne, že bude na vesnici v okolí své zemědělské usedlosti pořádat v sezóně pobyty pro větší skupiny, případně letní dětské tábory, a má k tomu prostor, je pro něho chatová osada tou ideální kategorií ubytování.

Jedná se o zařízení sloužící k ubytování na určitou dobu a na rozdíl od kempu pouze ve stavbách, které jsou majetkem ubytovatele a včleňují se do tří tříd. Většinou se jedná o chaty, sruby nebo bungalovy, přičemž v jedné chatě, nebo pronajímané jednotce, mohou být maximálně čtyři stálá lůžka. Na každých započatých sto lůžek v objektech, která nemají samostatné sociální zařízení, je nutné, aby v dosahu sta metrů bylo pět WC. Hosté by si měli mít možnost,

¹²² Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 69.

¹²³ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 65.

¹²⁴ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 69 - 70.

v chatové osadě v rámci jejich ubytování vyprat, usušit a pochopitelně i vyžehlít prádlo.¹²⁵

Pochopitelně hostitel agroturistům může poskytovat stravování, formou polopenze, či plné penze, ale je nezbytné, aby v případě že chaty, či sruby nemají vlastní kuchyň, byl pro každých sto stálých lůžek volný vstup do vybavené kuchyně, kde je možnost uvařit si jídlo z vlastních či koupených surovin.¹²⁶

Výše bylo uvedeno, že kategorie chatová osada se řadí do třech tříd, čili chatová osada, s jednou až třemi hvězdičkami. Liší se samozřejmě ve vybavenosti a servisu, který jednotlivé třídy hostům poskytují. Chatová osada s jednou hvězdičkou hostům může přinejmenším nabídnout, že ve vzdálenosti půl kilometru budeme mít možnost občerstvení a nákupu základních potravin a dále si zasportovat a při tom si půjčit potřebné sportovní náčiní. V úvahu připadá eventuelně víceúčelové hřiště, bazén nebo koupaliště, nebo jiný prostor pro sportovní vyžití, pochopitelně v přiměřené vzdálenosti.¹²⁷

Třída dvou hvězdiček se od předcházející liší tím, že musí hostům nabídnout teplou vodu a to minimálně v čase dlouhém šest hodin. Celá osada musí poskytovat možnost posedět ve společenské místnosti vybavené televizorem a pro sportovce je do pětiset metrů, nebo přímo v místě, k dispozici areál, na kterém mohou být provozovány alespoň dva sporty v jednu chvíli.¹²⁸

Chatová osada tříhvězdičková už je nejluxusnějším ubytováním ve své třídě. Host má k dispozici minimální vybavení, které skýtá kuchyň pro vaření a mýtí nádobí. Dále chaty nebo bungalovy musejí mít zavedenou teplou i studenou vodu v sociálním zařízení, nutností je i obývací místnost s rádiem a dále pak ložnice.¹²⁹

Do docházkové vzdálenosti pětiset metrů v rámci této třídy je nutné zajistit celodenního stravování s možností nákupu základních potravin a dalších potřeb a maximálně ve stejné vzdálenosti musí být v provozu sportovní areál, který umožňuje, aby se hosté věnovali minimálně čtyři jednotlivé sporty najednou.¹³⁰

¹²⁵ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 60 – 62.

¹²⁶ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 70.

¹²⁷ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 61.

¹²⁸ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 70.

¹²⁹ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 62.

¹³⁰ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 71.

Nutno říci, že právě chatová osada je pro provozovatele agroturistiky velmi pohodlnou formou ubytování, protože mu nezabírá tolik času a ani počáteční finanční náklady nejsou nijak závratné. Je nutno se však soustředit na takovou klientelu, která se spokojí s ubytováním v chatkách, nebo srubech, anebo na celé kolektivy a větší skupiny.

5.5 Kemp

Kemp stejně jako chatová osada je určen převážně pro mladší lidi, i když se obzvláště v agroturistice najdou i starší lidé, kteří stráví víkend, nebo celou dovolenou v chatce nebo srubu na vesnici poblíž zemědělské usedlosti. Výjimky se tedy určitě najdou, ale většinou cílovou skupinou v rámci této kategorie budou mladší lidé a nejčastěji to budou opět větší skupiny.

Tento způsob ubytování slouží k přechodnému pobytu a to převážně v zařízení hostů, které si s sebou přivezou. Může se jednat zejména o stany, obytné přívěsy, apod. Případně je možné jejich ubytování za úplaty v chatách, nebo srubech ve vlastnictví ubytovatele. Kategorie ubytování kemp se řadí, jak si později ukážeme, do čtyř tříd.¹³¹

V kempu nesoucí jednu a dvě hvězdičky je z evidentních důvodů důležitá plocha, na které mohou hosté rozmístit stany, obytné přívěsy, nebo osobní automobily, a proto je stanoveno, že nejmenší možná plocha na jeden stan je třicet metrů čtverečních a dále pro automobil, obytný přívěs, nebo obytný automobil je nejméně šedesát metrů čtverečních. Nutné je vzít v potaz i hygienické požadavky, které říkají, že ubytovací zařízení, čili v našem případě kemp, musí být minimálně deset metrů vzdálen od sociálních zařízení.¹³²

Samoobslužná kuchyně musí být k dispozici vždy maximálně pro sto hostů a v případě, že jejich počet překročí sto, je nutné kuchyni rozšířit, nebo jich mít vybudováno více. Sociální zařízení pochopitelně musí fungovat, a jak jsme již

¹³¹ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 62.

¹³² Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 71.

řekli, nesmí být blíž než deset metrů, ale zároveň ne dál než sto metrů, a to v počtu pět WC na každých započatých sto hostů.¹³³

A poslední podmínkou, aby kemp dosáhl jedné, nebo dvou hvězdiček je, aby zde stejně jako v chatové osadě, měli hosté možnost vyprat si prádlo a také místo, kde si je vyžehlit. Uvedené podmínky jsou minimální pro jednohvězdičkové a dvouhvězdičkové kempy, u kterých je ještě nezbytností v dosahu pětiset metrů možnost občerstvení a sportování.¹³⁴

Kemp nesoucí tři hvězdičky pochopitelně splňuje veškeré požadavky uvedené výše a navíc ještě hostům poskytuje větší komfort v podobě společenské místnosti s televizí a rádiem, ve které je vždy na sto hostů nejméně dvacet míst k sezení a mimo to i pro padesát procent obytných automobilů a přívěsů i přípojky elektrické energie, která je účtována dle platného tarifu.¹³⁵

Co se týká sociálních zařízení, stravování a sportu, musí provozovatel zajistit, aby po dobu minimálně šest hodin denně tekla teplá voda. Veřejné stravování je zajištěno skrze restauraci a to buď přímo v kempu, anebo ve vzdálenosti ne delší než pětiset metrů, ve které by se měla nacházet i prodejna základních potravin.¹³⁶ Uvedené sportovní aktivity se smí provozovat na hřišti, které je dostatečně velké alespoň pro dva sporty současně.¹³⁷

Čtyřhvězdičkový kemp je vrcholem a špičkou mezi kempy a nepřetržitou recepční službu zde má host kdykoli k dispozici, stejně jako teplou vodu, která není časově omezena. Rovněž připojení obytných přívěsů a automobilů není omezené, takže každý, kdo sem zavítá, může využívat elektrických přípojek pro své spotřebiče.¹³⁸

Oproti tříhvězdičkovému kempu je tento ještě obohacen o dvě restaurační zařízení, přičemž alespoň v jednom z nich by měla být možnost celodenního stravování a nákupu základních potřeb a potravin. A poslední rozvinutější sférou, než tomu bylo u předcházejícího, je sport, v rámci kterého musí být hostům

¹³³ Srov. JANOTKA, K. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 99 + 102.

¹³⁴ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 71.

¹³⁵ Srov. JANOTKA, K. *Venkovská turistika a agroturistika*, s. 100 – 101.

¹³⁶ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 63 – 64.

¹³⁷ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 72.

¹³⁸ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 63 – 65.

umožněno provozovat minimálně čtyři druhy sportů a to například minigolf, ping-pong, fotbal, volejbal a od věci není ani půjčovna horských kol pro případné výlety do okolí vesnice.¹³⁹

Kempů a chatových osad, zvláště pak nižších tříd, je u nás v současné době velké množství, ale ve sféře agroturistiky mnoho ne, protože provozovatelé tohoto podnikání, jak již vyplývá z jeho názvu, mají i jiné zaměření, a to na zemědělství, a nemají k dispozici prostředky, aby dokázali uspokojit takové množství hostů jako se „hrne“ do kempů a chatových osad nižších tříd a těchto ubytovacích zařízení všeobecně. Proto se s kempy v oblasti agroturistiky setkáme jen velmi sporadicky, anebo ve spojení například s ubytováním v penzionu, nebo v soukromí.

5.6 Ubytování v soukromí

Situace, kdy provozovatel agroturistiky ubytovává své hosty v soukromí svého domu, je spolu s penzionem oproti předcházejícím kempům naopak jednou z nejběžnějších forem ubytování. Je to takový způsob, kdy je agroturista přímo v centru dění na statku, nebo farmě a dá se říci jakoby se stával členem rodiny a může se na plno ponořit do minulosti našich předků.¹⁴⁰

Pod pojem *ubytování v soukromí* spadá takový druh ubytování, kdy hosté bydlí v prostoru, který je v majetku provozovatele, splňuje co se vybavení týče veškeré potřebné normy a pochopitelně jsou zde ubytováni za úplatu. Hosté v této kategorii ubytování mají k dispozici i ceník dalších služeb, o které mohou ubytovatele požádat (stravování – polopenze, plná penze...¹⁴¹).

Ubytování v soukromí musí i na vesnici splňovat, stejně jako jednotlivé kategorie hromadného ubytování, celou řadu předpisů. Například vymezují co je to *obývací místnost*. Konkrétně se jedná o pokoj, který je samozřejmě majetkem provozovatele a už název mu přisuzuje, že bude sloužit k dennímu užívání hosta a nikoli ke spánku. A z toho vyplývá, že zde zásadně nesmí být žádná stálá lůžka,

¹³⁹ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 72.

¹⁴⁰ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 64.

¹⁴¹ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 72.

ale naopak stoly se židlemi, jejichž počet je shodný s počtem lůžek v obytné místnosti a pohodlná křesla, nebo pohovky, které hostu slouží pro pohodlnou četbu, sledování televize, nebo povídání s přáteli.¹⁴²

Obytná místnost naopak slouží ke spánku a jedná se o pokoj, který musí být uzamykatelný a pochopitelně vybavený pohodlnými lůžky přiměřené velikosti a také okny, kterými dovnitř proudí denní světlo a je možné jimi i větrat. Místnost ke spánku musí být v zimním období vytápěna a vybavena dostatečným elektrickým světlem, a to u vchodových dveří, i u hlavy postele zásuvkami, a pochopitelně i skříněmi pro uložení oblečení.¹⁴³

Nyní se zaměříme na koupelnu a celkově sociální zařízení. Koupelna jako taková je prostor, který je stavebním způsobem oddělený, vybaven buď koupací vanou se sprchou, anebo jen samostatnou sprchou a pochopitelně i umyvadlem s poličkou, nebo jinou odkládací plochou. Samozřejmostí zde je i elektrická zásuvka a háčky na ručníky, osušky a oblečení. Co se týče WC, opět mluvíme o stavebně odděleném prostoru, který je možné větrat a pochopitelně je vybaven splachovací záchodovou mísou, kartáčem na čištění záchodové mísy, uzavíratelným odpadkovým košem, držákem na toaletní papír a také umyvadlem, které umožňuje umytí rukou. Podle třídy ubytování je WC buď přímo součástí pokoje hosta, nebo je společné například pro dva pokoje, nebo patro.¹⁴⁴

Jak bylo naznačeno, i ubytování v soukromí se zařazuje do tříd a v tomhle případě je to do jedné až tří hvězdiček. Opět je nutné připomenout, že zmiňované požadavky jsou minimální a často jsou i několikrát překonány.¹⁴⁵

Pro kategorii ubytování v soukromí platí například tyto všeobecné požadavky: velikost minimální obytné plochy je mezi čtyřmi až pěti metry čtverečnými, přičemž na patrové lůžko se vyžaduje alespoň devět metrů krychlových, výměna ručníků probíhá jednou za tři dny a ložního prádla za týden a pochopitelně po

¹⁴² Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 67.

¹⁴³ Srov. tamtéž.

¹⁴⁴ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 65.

¹⁴⁵ Srov. tamtéž, s. 72 - 73.

odjezdu hosta. Lůžka mají pochopitelně také svůj normovaný rozměr, který je stanoven na 900 x 2000 mm a standardní výška postele je 400 mm nad zemí.¹⁴⁶

Podíváme-li se na rozdíly vybavenosti v jednotlivých třídách, zjistíme, že nejsou velké. Ubytování s jednou hvězdičkou vyžaduje nad rámec předcházejících požadavků maximálně čtyři lůžka v obytné místnosti. Pro splnění podmínek pro dvě hvězdičky musí provozovatel agroturistiky do obytné místnosti umístit pouze tři lůžka a k tomu ještě zajistit k dispozici koupelnu v rámci obytné místnosti a to se studenou i teplou tekoucí vodou. A nejvyšší třída tří hvězdiček, oproti předcházející, má dálkové vytápění, pochopitelně koupelnu s teplou vodou a obytná místnost má na podlaze ještě koberec a poslední částí vybavení je rádio.¹⁴⁷

Z rozsahu této kapitoly a řečeného vyplývá, že ubytování hostů na statku a ubytovávání všeobecně je velmi důležité věnovat náležitou pozornost. Pokud totiž provozovatel splní zmíněné minimální požadavky, aby získal hvězdičku případně hvězdičky, poměrně hodně to o něm, například v internetové prezentaci, napoví a hosté k němu pojednou klidnější, protože již dopředu uvidí, že se ubytování, ani ostatních služeb nemusí bát, přijedou i tací, kteří by jinak nejeli.

6 Chystání doprovodných programů

V této kapitole se, podobně jako v kapitole číslo tři, zaměříme na doprovodné programy. Provozovatel agroturistiky totiž nemůže nechat tyto programy bez přípravy a teprve až při příjezdu hostů začít něco plánovat, anebo se zajímat, co by se v okolí dalo podniknout. Pochopitelně hodně pomůže pozdější zkušenost, ale tu na začátku má jen málokdo.

Proto, aby hospodář mohl agroturistiku provozovat i mimo hlavní sezónu a tím ještě více podpořit případně rozšířit hlavní podnikatelský záměr, tedy v létě, je nezbytné vypracovat si plán jednotlivých zájmových činností na každé roční

¹⁴⁶ Srov. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*, s. 68 + 70.

¹⁴⁷ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 73.

období a věnovat se mu. Celá řada hostů přijede na statek právě kvůli konkrétní anoncované činnosti, kterou má v plánu hostitel se svými klienty provozovat.¹⁴⁸

Jaro, léto, podzim i zima skýtají pro agroturistu celou řadu činností, které nemá možnost ve městě provozovat, anebo by je tam nikdy neprovozoval, protože by čas věnoval jiným činnostem. Velká část provozovatelů agroturistiky se při plánování volnočasových aktivit inspiroje tzv. „selským rokem“, který v rámci každého ročního období klientům ukazuje, jaké zvyky, obyčeje a činnosti se v kterou roční dobu dělaly. Nyní se tedy zaměříme na jednotlivá roční období a na činnosti, které je možné v rámci nich uskutečnit.¹⁴⁹

6.1 Zima

Začínáme popisem jednotlivých možností, které toto roční období při plánování činností v rámci agroturistiky skýtá, a to zcela záměrně, protože na první pohled se zdá, že není moc co dělat. Hlavní sezóna už je pryč, ale rozhodně není pravda, že by nebylo co dělat. Jak si ukážeme, zima ubytovatelům a hospodářům poskytuje celou řadu činností, které dokážou i v této roční době, kdy den je krátký, přilákat hosty.

V časovém intervalu od předvánočního období až zhruba do masopustu můžeme hostům nabídnout celou řadu možností, které jim umožní vzhled do staročeských Vánoc, ale nejen to. Lákat můžeme i na lidové obyčeje a činnosti, kterým se naši předkové věnovali před, při i po Vánocích.¹⁵⁰

Pobyt na statku, nebo farmě ve zmiňovaném období můžeme našim hostům zpestřit třeba kurzem pečení vánočního cukroví, který jistě uvítají zejména ženy, protože v dnešní uspěchané době je pečení vánočního cukroví a pečení všeobecně činnost, které se věnuje čím dál méně lidí. Předvánoční a vánoční čas lze vyplnit ještě dalšími činnostmi, mezi které bezpochyby patří vyřezávání betlémů a pro menší skupinu lidí, nebo rodinu můžeme nabídnout dokonce i prožití staročeských

¹⁴⁸ Srov. VANĚČEK, D. *Agroturistika*, s. 26.

¹⁴⁹ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 64.

¹⁵⁰ Srov. tamtéž, s. 64.

Vánoce s typickými obyčejí přímo na statku. Je už jen na nás, jak daleko naše hosty pustíme, ale vhodné je pozvat je ke štědrovečerní večeři.¹⁵¹

Dalším jistě známým a rozšířeným svátkem, který může poskytnout prostor pro zabavení hostů na statku v období Vánoc, je svátek Tří králů. Tento svátek slavíme šestého ledna a vlastně jím končí vánoční období. V minulosti, a někde ještě v současné době, se mládenci převlékli za tři krále, pochopitelně s charakteristickými papírovými mitrami na hlavách, a dům od domu chodili koledovat. Odměnou jim bylo ovoce, nebo sladkosti. Hosté na statku a převážně děti, nejen že mohou vytvářet převleky tří králů, ale také chodit po jejich vzoru v průvodu a pochopitelně se o těchto významných postavách dozvědět hodně zajímavého. Jak je patrné, v lidové tradici venkova nalézáme celou řadu svátků, které nás mohou inspirovat při vytváření programu na statku a vyplňování volného času agroturistů.¹⁵²

Zimní sporty pro dospělé, stavění sněhuláků, draní peří a příprava typických masopustních pokrmů jsou jen ukázky činností, které lze v zimě provozovat. Podrobněji se podíváme na některé další. Například výroba svíček se může nenásilnou formou spojit i s výrobou adventních věnců a jiných ozdob na sváteční stůl, přičemž jde o aktivity, do které se rády zapojí i děti. Ke konci období je možné zaměřit činnost na statku na masopust. Mnoho, a dá se říci, že většina lidí z města, již dnes vůbec neví, co to masopust je a co je s ním všechno spojeno. Proto může být zajímavé s hosty nejprve vyrobit masku, pro každého a posléze se s nimi účastnit slavnostního masopustního průvodu, který pochopitelně vyvrcholí typickou vesnickou zábavou. Zima je, i když to na začátku nevypadalo velmi inspirujícím obdobím a může nám poskytnout celou řadu podnětů pro činnost.¹⁵³

6.2 Jaro

Příroda se začíná probouzet a přibývající teplo a světlo provozovatelům agroturistiky přináší nepřeberné množství činností, které je možné s klienty provozovat, případně je na určitou činnost nalákat.

¹⁵¹ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 64.

¹⁵² Srov. LANGHAMMEROVÁ, J. *Čtvero ročních dob v lidové tradici*, s. 116 – 117.

¹⁵³ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 64.

Asi nejvýznamnějšími vesnickými slavnostmi a obyčejí v období jara jsou Velikonoce, kterými je jaro od zimy pomyslně odděleno, i když již na Hromnice a později v období masopustu nacházíme celou řadu pranostik, které se na svátky jara odkazují. Např.: *Zelené Hromnice – bílé Velikonoce*, nebo *masopust na slunci – pomlázka u kamen*. Z toho jasně vidíme, jak pro vesnického člověka byla příroda dříve a je prakticky dodnes, důležitým aspektem. Tehdejší člověk skrze pranostiky plánoval, kdy začít s jarní orbou, nebo se setím jarních plodin. V dnešní době toho již není třeba, ale i tak mají pranostiky své kouzlo, kterého se dá využít i v rámci agroturistiky.¹⁵⁴

Jak již bylo naznačeno, období jara se dá zhruba ohraničit na začátku velikonočními svátky a na konci Letnicemi a na statku se nabízí mnoho eventuálních činností, které můžou naši hosté provozovat. Zaměstnat je můžeme aktivitami vztahujícími se k Velikonocům (zdobení kraslic, barvení vajíček, pletení pomlázek, košíků...), ale i jiné typicky jarní. Mezi ně může patřit vyřezávání píšťalek, stavění máje a pálení čarodějnic, podílení se na vynášení Morany, což může být hlavně pro městské děti zážitkem na celý život, anebo stavění vodních mlýnků na potocích.¹⁵⁵

O Velikonocích v lidové vesnické tradici byly důležitým aspektem tři prvky. A to voda, oheň a zeleň. O Bílé sobotě bývávalo zvykem, že se rozdělával třením (nikoli zápalkami, nebo zapalovačem) tzv. nový, živý oheň, který měl dle tradice očistnou a uzdravující moc. Samozřejmě velikonoční pondělí, také místy nazývané, Červené pondělí, zaujme velkou část hostů a rádi se připojí ke koledníkům. Na vesnici platilo a platí dodnes, že každý hospodář koledníka přijme, takže nemusí ani hostitel, ani host mít obavu, že jej, nebo jeho děti někdo odmítne. Z pravidla koledníci na vesnici dostávají vejce, nejvíce se cení vejce červená, která dala tomuto svátku jméno a dále pak mazance, zákusky, ovoce, peníze a dokonce místy i proutky rozmarýnu. Tyto zvyky a mnohé další, jistě

¹⁵⁴ Srov. FROLEC, V. *Prostá krása*, s. 101.

¹⁵⁵ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 65.

upoutají pozornost agroturistů právě skrze možnost aktivního zapojení se do jejich průběhu.¹⁵⁶

Rovněž v dnešní době již celkem neznámý je průvod Jidáše spojený s tradičními oslavami zmiňovaných Velikonoc. V dřívějších dobách se pořádal průvod dětí s klapačkami v čele s Jidášem, což je slaměná maskara, která šla v čele průvodu a na závěr byla obřadně pálena. Tento staročeský zvyk je již víceméně zapomenutý, ale právě skrze agroturistiku by mohl být spolu s *klapáním, hrkáním a vrkáním*, jak se tomuto průvodu říká, opět zaveden. Název tohoto průvodu opět dává prostor pro činnost převážně s dětmi. Ty totiž mohou vytvářet například slaměnou masku Jidáše, nebo různé klapačky, řehtačky, kladívkové klepáče a různé jiné doma vytvořené objekty, které vyluzují nejrůznější zvuky, převážně hluk a rámus, který má podle lidové tradice odpuzovat zlé síly.¹⁵⁷

Avšak nejen Velikonoce a zvyky s nimi spojené, ale i další činnosti a faktory mohou nalákat hosty na statek a v této době vyplnit čas a nasměrovat dění a program pobytu. Na vesnici je vždy netrpělivě očekáváno jarní narození nových mláďat nejrůznějších hospodářských zvířat. Je to převážně toto období, kdy se rodí většina mláďat a proč toho tedy nevyužít. Velmi zajímavé a poučné, nejen pro děti, je seznámení se s čerstvě narozenými jehňátky, kůzlaty, telaty případně hříbaty, a pokud to bude možné, i přímá účast při porodu těchto zvířat, což bude jistě patřit mezi nejzáživnější část programu agroturistiky a hned tak na ni hosté jistě nezapomenou.¹⁵⁸

6.3 Léto

V rámci tohoto období vrcholí sezóna v obou oblastech agroturistiky. Konkrétně tedy v polních pracích, mezi které zejména patří sklizeň a sušení píce, obilí, ovoce a zeleniny a dalších zemědělských komodit, do kterých se v případě zájmu mohou hosté zapojit.

¹⁵⁶ Srov. FROLEC, V. *Prostá krása*, s. 102 – 106.

¹⁵⁷ Srov. LANGHAMMEROVÁ, J. *Čtvero ročních dob v lidové tradici*, s. 26 – 31.

¹⁵⁸ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 65.

Léto pro naši potřebu ohraničujeme obdobím od zmiňované senoseče, až do sklizně ovoce. Jedná se o dobu, ve které by měla být vystupňována nabídka směrem k hostům a jejímž cílem je prezentovat statek jako místo, které doslova přetéká možnostmi a způsoby trávení dovolené.¹⁵⁹

Mluvili jsme již o senoseči a de facto i o sklizni obilovin i dalších plodin, které může statek, na němž se provozuje agroturistika pěstovat a produkovat. A právě sklizeň může být rozsáhlou oblastí, ze které je možné čerpat inspiraci pro hosty. Pochopitelně i současné způsoby sklizně si své zájemce a obdivovatele najdou, ale co takhle ukázat klientům, jak se dříve sekala píce a obilí, jak se vázala povřísla, snopy, nebo stavěly paňáky? Skoro nikdo v dnešní době již neví, co to zmiňovaná povřísla či snopy, bylo. Stejně tak ukázka historického zemědělského náradí (třírohé vidle, hrábě, kosy) a strojů (žentour, mlátička), kterých je v hospodářstvích poměrně dost, zaujme nejednoho hosta a o jejich významnosti v minulých dobách může hospodář povyprávět, a tím je přenést do doby nedávno minulé.¹⁶⁰

S předcházejícím odstavcem souvisí i další společenská událost, která by neměla chybět, coby nabídka pro agroturisty. Jedná se o dožínky, nebo-li dožatou, což je samozřejmě oslava, která se pořádá na konci žní při příležitosti sklizení celé úrody. V minulosti hospodářova čeled' zpravidla upletla věnec ze sklizených obilovin a nesla jej hospodáři, který ji musel pohostit. Dnes již čeled' a domkaři nejsou, ale v některých vesnicích se tento zvyk uchoval alespoň v takové podobě, že se uspořádá po žních vesnická zábava, na kterou každý hospodář něco poskytne – maso, koláče, víno, slivovici... a společně se veselí, protože už mají úrodu pod střechou. Je to typická venkovská zábava, pochopitelně i s hudbou a tancem, a proto je vhodné pozvat hosty na statku, aby získali, budou-li mít zájem, vhled i do této oblasti venkovského života.¹⁶¹

Mezi další činnosti v létě na statku uskutečňované patří zpěvy a tance u ohně, sbírání léčivých bylin, které můžeme spojit i s představením jednotlivých druhů a jejich účinkem, dále táboráky s opékáním vuřtů a brambor, koupání, rybolov,

¹⁵⁹ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 65.

¹⁶⁰ Srov. VÁLKA, M. *Agrární kultura*, s. 150 – 151.

¹⁶¹ Srov. tamtéž, s. 202 – 203.

pozorování zvěře v přírodě, sběr lesních plodů a také sběr ovoce, který v rámci pobytu příčinlivý hospodář spojí s ukázkou přípravy a posléze pálením slivovice, či jiných destilátů, pochopitelně s nechybějící degustací.¹⁶²

Mimo činnosti úzce související se zemědělstvím bývalo ve vesnické tradici léto charakteristické i specifickou venkovskou aktivitou a tou byla pouť. Slovo, které ve své podstatě znamená cestu, a většinou cestu do blízké, či vzdálenější vesnice, kde je připravena křesťanská oslava svatého. Lidé dříve putovali i docela velkou dálku, a to všechno pěšky. Poutě pro ně znamenaly vytržení ze všedního dne a zúčastnila se jich často celá vesnice. Tento způsob slavení se někde dochoval až do dnešních dnů. V naprosté většině však z poutě zůstala alespoň příprava slavnostní hostiny, a to pod širým nebem, na které se sejde celá rodina. Přípravují se vybrané typicky české lahůdky – knedlo, vepřo, zelo, řízky, pouťové koláče, večer sekaná a chybět samozřejmě nesmí ani pouťová zábava. Zvláště poslední zmíněná činnost by mohla zaujmout celou řadu hostů a i předcházející návrhy činností si jistě svého adresáta najdou, a to převážně v řadách gastroturistů.¹⁶³

6.4 Podzim

Podzim je, co se týče zemědělských prací, charakteristický završováním pozdních sklizní pochopitelně spojených s typickým posvícením na oslavu dokončené sklizně, které je však již většinou odbyté ovšem kromě vinné révy. Od vinobraní až po výlovy rybníků, to je totiž období, které v rámci agroturistiky představuje podzim.¹⁶⁴

Zmiňované roční období je také nazýváno časem zabijaček, které k vesnickému životu neodmyslitelně patří. Většinou se na ní sejde široké příbuzenstvo, protože je kolem ní mnoho práce a každá ruka je potřebná. Byla by proto veliká škoda hosty na statku o tento zážitek připravit. V minulosti se zabíjelo i více prasat najednou, protože zabijačkou se zajišťovalo maso na celý rok dopředu, čímž významnost této události náležitě stoupla. Pro agroturisty bude

¹⁶² Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 65 – 66.

¹⁶³ Srov. LANGHAMMEROVÁ, J. *Čtvero ročních dob v lidové tradici*, s. 70 – 74.

¹⁶⁴ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 66.

jistě poutavé zejména zkušené počínání mistra řezníka, pití slivovice, či jiných destilátů, a samozřejmě ochutnávka vybraných zabijačkových lahůdek (jitrnice, jelita, syrová tlačěnka, zabijačková polévka...) a pochopitelně ovar, který celý výčet završuje.¹⁶⁵

V dřívějších dobách bylo velice oblíbené a vlastně i nutné, že se část masa ze zabitého prasete vyudila. Maso totiž bylo nutné nějakým způsobem konzervovat a ledničky ještě nebyly. V současné době je uzení sice na ústupu, ale stále zůstává velice populárním zejména díky své charakteristické chuti, kterou předává masu. Proto uzení, grilování, nebo rožnění může být další činností, která hosty zcela jistě na podzim zaujme.¹⁶⁶

Hosté se mohou těšit mimo zabijačky a činnosti s nimi spojenými i na pečení různých posvícenských koláčů, výrobu a pouštění draků a samozřejmě stavění postaviček z kaštanů, nebo žaludů. Zpátky nezůstane ani řezbářská dílna, ve které zájemci vyřezávají kolébky, nebo lavičky na ozdobu, nebo jako doplněk do určité části statku. Zajímavým a jistě nezapomenutelným zážitkem bude účast na podzimním výlovu, ze kterého si zájemci přinesou vlastnoručně vylovenou rybu, stejně jako účast na lovech zvěře, ze kterých si sice účastník nepřinese ulovenou zvěř (pokud není sám myslivec), ale může si přinést hluboké dojmy, které jej třeba postrčí ke vstupu do mysliveckého sdružení.¹⁶⁷

Podzim je velice inspirativním ročním obdobím a celou řadu provozovatelů agroturistiky, a nejen je, navede k různému zdobení oblečení a zejména pak batikování, jež bude barevně provázané s právě probíhajícím podzimem. Později svoji pozornost jistě agroturisté, hlavně s dětmi, zaměří na výrobu masek čertů, andělů a Mikulášů a stráví svátek svatého Mikuláše na vesnici a podívají se, jak se slaví zde, případně se sami zapojí a vytvoří známou trojici.¹⁶⁸

Jak je vidět, činností které se dají na statku provozovat je opravdu veliké množství, a jak již bylo řečeno, je limitováno pouze fantazií a chutí hospodáře.

¹⁶⁵ Srov. VÁLKA, M. *Agrární kultura*, s. 191 – 194.

¹⁶⁶ Srov. tamtéž, s. 193 – 194.

¹⁶⁷ Srov. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*, s. 66.

¹⁶⁸ Srov. tamtéž.

Každé roční období poskytuje množinu nabídek, co lze provozovat, což ovšem neznamená, že například na jaře by nešlo pořádat zabijačku, nebo v létě vyřezávat ze dřeva. Tato kapitola není v žádném případě dogmatem, které je pevně dané. Je jen jakýmsi přehledem, kam lze v rámci agroturistiky zaměřit pobyt v ročních obdobích.

7 Vzdělávání pro agroturistiku

V této kapitole se zaměříme především na profesní přípravu v rámci agroturistiky a pochopitelně i na to, zda současná odborná průprava v této oblasti je dostačující, či nikoli. Nutno předem říci, že obor, který by se zabýval výhradně agroturistikou a nesl tedy přímo i její název v našem vysokém a vlastně i středním školství budeme hledat marně. Podíváme se však na ty obory, které alespoň rámcově připravují budoucí potenciální provozovatele agroturistiky na jejich zaměření.

Níže uvedené vysokoškolské studijní programy přímo nenesou název oblasti, o které mluvíme, ale najdeme v nich prvky, které by se v agroturistice daly využít. Mohly by být důležitým přínosem, anebo se našemu tématu alespoň přibližují. Nebudeme se však věnovat analýze všech studijních předmětů v celé České republice, ale soustředíme se výhradně na bakalářské studijní programy vyučované na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích.

Mezi avizované studijní obory patří obor Agropodnikání otevíraný v akademickém roce 2008/2009 nově na Zemědělské fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, dále obor Obchodní podnikání akreditovaný na Ekonomické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, v rámci kterého, jak si později ukážeme, je možné se zaměřit i na cestovní ruch a obor Pedagogika volného času, který je akreditovaný na Teologické fakultě opět Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Všechny tři studijní obory mají svou úzkou specifikaci a oblast svého působení. Jak si však ukážeme, mohou se určitým způsobem i překrývat, ač je to na první pohled málo zřejmé. Tímto společným jmenovatelem pochopitelně může být agroturistika, která čerpá

znalosti a přístupy z oboru Agropodnikání, ale i z oboru Pedagogika volného času a samozřejmě i z oblasti cestovního ruchu.

V této chvíli se více zaměříme na studijní plány jednotlivých oborů a samozřejmě i na přínos, který mohou pro agroturistiku znamenat. Rozbor studijních plánů je totiž velice důležitý hlavně pro pochopení a určení směru, kterým je daný obor zaměřen. Ono zaměření je sice úzké a specifické, ale určitým způsobem umožňuje oblast působení absolventa posunout, nebo přizpůsobit jeho zájmům, které mohou být široké a různorodé.

V následujících podkapitolách se budeme věnovat třem bakalářským studijním programům, které mohou být přínosem pro agroturistiku. U dvou z nich je v současné době již možné studovat i navazující magisterský studijní program.

7.1 Obor Agropodnikání

Jak již bylo zmíněno v úvodu této kapitoly, obor Agropodnikání je od letošního roku otevírán na Zemědělské fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Vznikl transformací magisterského studijního programu a jeho podoba, nebo zaměření je v současné době provozně-podnikatelských směrem, který má dva stupně, a to stupeň bakalářský a navazující magisterský.¹⁶⁹

Na bakalářský stupeň jsou uchazeči přijímáni na základě výsledků na střední škole. Na magisterský stupeň je již nutné splnit požadavky přijímacího řízení, které však ještě nejsou stanoveny, protože obor byl v této podobě otevřen v letošním akademickém roce poprvé.¹⁷⁰

Oba zmiňované stupně tohoto oboru je možné studovat jak v rámci prezenčního studia, tak i v kombinované formě. Počty přijímaných studentů uvádí fakulta takto: osmdesát studentů v prezenční formě a sto ve formě kombinované.

¹⁶⁹ Srov. Studijní plány oboru Agropodnikání. In *Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://www.zf.jcu.cz/studenti/dokumenty-studijniho-oddeleni/studijni-plany/agro_1_strana.pdf>.

¹⁷⁰ Srov. tamtéž.

Na zahájení studia v tomto oboru není vypisováno přijímací řízení a studenti se přijímají na základně prospěchu na střední škole.¹⁷¹

Studenti, kteří úspěšně ukončí bakalářské studium, mají dvě možnosti. Buď ve studiu pokračovat na navazujícím magisterském studiu, nebo mohou začít pracovat v nejrůznějších sférách zemědělství, ale i mimo něj. Studium tohoto oboru absolventy v průběhu studia připravuje odborně pro oblast výrobní, ekonomickou, anebo se zaměřením na provoz služeb, kam už může spadat i zmiňovaná agroturistika, k čemuž dojdeme i později. Dále mohou studenti pracovat v oblasti zpracování zemědělských produktů, v jejich zpeněžování a pochopitelně obchodu se zemědělskými komoditami, nebo v institucích státní správy. Jak vyplývá z řečeného, oblast pro kterou tento studijní obor připravuje, není nikterak malá, a co se zaměření týče, může absolvent zajít ještě dále a poněkud odbočit od hlavního proudu, třeba právě směrem k agroturistice a organizaci dovolené a pobytů celkově na venkově.¹⁷²

Název tohoto bakalářského studijního oboru napovídá, že je zaměřen do dvou oblastí, a to do oblasti zemědělství a do oblasti podnikání, ekonomiky a úspěšného vedení malé, ale i velké firmy, kdy absolvent bude schopen v rámci firmy provádět konkrétní zemědělské činnosti, ale i celou firmu vést a odborně, profesionálně ji bez cizí pomoci řídit.

Ve studijním plánu Agropodnikání se z ekonomické oblasti vyskytují povinné předměty *Mikroekonomie* a *Makroekonomie*, které studentovi poskytnou vhled do složité problematiky ekonomie, vzájemných vztahů a souvislostí, které platí v tržní ekonomice a umožní mu správným způsobem zaměřit své podnikání a dosáhnout tak kýženého úspěchu, který není nikdy dopředu zřejmý.¹⁷³

¹⁷¹ Srov. Počty přijímaných studentů. In *Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <<http://www.zf.jcu.cz/studenti/dokumenty-studijniho-oddeleni/informace-pro-zajemce-o-studium/2009-2010%20Priloha%20opatreni%20dekana%20c.13-2008.pdf>>.

¹⁷² Srov. Studijní plány oboru Agropodnikání. In *Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://www.zf.jcu.cz/studenti/dokumenty-studijniho-oddeleni/studijni-plany/agro_1_strana.pdf>.

¹⁷³ Srov. tamtéž.

Konkrétně *Mikroekonomie* se zaměřuje na několik oblastí zkoumání. Jedná se především o teorii spotřebitele, teorie firmy, trh výrobních faktorů, ekonomická rovnováha a ekonomická efektivnost. Obecně tento směr ekonomie zkoumá zejména teorii dílčí rovnováhy – zmiňovaný spotřebitel, nebo firma, a teorii všeobecné rovnováhy – vazba mezi spotřebiteli, nebo ekonomickými jednotkami.¹⁷⁴

Oproti *Mikroekonomii* se *Makroekonomie* zabývá zkoumáním ekonomické oblasti a systému jako celku. Operuje s faktory a hodnotami jako je hrubý domácí produkt, agregátní nabídka, inflace, nezaměstnanost, úroková míra nebo měnový kurz a pochopitelně ovlivňuje i provádění hospodářské politiky státu.¹⁷⁵

Povinný studijní předmět *Základy účetnictví* a povinně volitelné *Účetnictví na PC* a *Malé a střední podnikání* budoucího podnikatele připraví na problematiku vedení účetnictví, problematiku daní, problematiku pojištění a samozřejmě dalších, v podnikání nezbytných, znalostí a dovedností, které se oproti *Mikro* a *Makroekonomii* patřící do teoretické oblasti, řadí do sféry ekonomické praxe. Je pravda, že v současné době již celá řada podnikatelských subjektů poskytuje služby ve formě vedení účetnictví na špičkové úrovni, ale v rámci malého, nebo středního podnikání se jedná o luxus, který podnikatele stojí nemalé peníze, které by mohl investovat daleko lépe, a to do svého provozu.¹⁷⁶

Dalšími povinnými předměty, které se nachází pomyslně v ekonomické oblasti, je *Management*, *Operační management* a povinně volitelný *Marketing*. Co se týče zmiňovaných povinných předmětů, můžeme vyvodit, že znalosti, ze sféry managementu získávají na důležitosti zejména ve chvíli, kdy podnikatel, anebo třeba právě provozovatel agroturistiky, začne přijímat zaměstnance. Tyto předměty jej totiž připraví na práci s lidmi, na vedení pracovního kolektivu a ukážou mu jakých principů, skutečností a faktorů využít při motivování svých zaměstnanců k tomu, aby svou práci vykonávali kvalitně a pracovní klima, které

¹⁷⁴ Srov. MACÁKOVÁ, L. et al. *Mikroekonomie – základní kurz*, s. 14.

¹⁷⁵ Srov. HELÍSEK, M. *Makroekonomie – základní kurs*, s. 2.

¹⁷⁶ Srov. Studijní plány oboru Agropodnikání. In *Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://www.zf.jcu.cz/studenti/dokumenty-studijniho-oddeleni/studijni-plany/agro_stud_plan.pdf>.

je občas bezdůvodně podceňováno, bylo pozitivní a podporovalo aktivitu člověka.¹⁷⁷

Nyní se zaměříme spíše na oblast zemědělských předmětů, kterých je samozřejmě většina. V rozvrhu bakalářského stupně Agropodnikání najdeme v povinných předmětech *Chov hospodářských zvířat* a *Pěstování rostlin*. Jsou to skutečně základní předměty, ze kterých se skládají i státní závěrečné zkoušky. V rámci těchto předmětů získá student hluboké znalosti v oblasti zemědělské prvovýroby, a to jak v rámci rostlinné, tak živočišné výroby. Pro agroturistiku může, a bezesporu je, přínosem, když její provozovatel umí pečovat o zvířata, která k agroturistice jednoznačně patří. Tuto znalost pak může přenášet na své hosty a poskytnout jim tím pádem určitý druh mimoškolního vyučování, jehož výhodou je nenásilnost a trvalost takto získaných znalostí.¹⁷⁸

Stejně tak předmět *Pěstování rostlin* je velmi hodnotný, protože jednak podnikatele odborně formuje pro pěstování různých zemědělských plodin a opět je bezesporu přínosem i do oblasti agroturistiky a organizování náplně času, který hosté na statku tráví.¹⁷⁹

Takto vzdělaný provozovatel agroturistiky se orientuje v poznávání rostlin a vůbec všeho co souvisí s přírodou a trávením času v ní. Význam těchto znalostí tkví především v tom, že děti, které na statek zavítají, získají prvotní vhled do tohoto zajímavého odvětví a naučí se poznávat celou řadu rostlin, což je, obzvlášť do budoucna, velkým přínosem a devizou. Klad poznávání rostlin na statku je ten, že je zde přímá možnost si rostlinu prohlédnout, což ve škole je jen málokdy. Tato výhoda v rámci uváděných předmětů není jistě jediná a dalo by se jich najít jistě velké množství, není to však hlavním tématem této kapitoly, a proto se zaměříme na další předměty ze studijního plánu

¹⁷⁷ Srov. Studijní plány oboru Agropodnikání. In *Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://www.zf.jcu.cz/studenti/dokumenty-studijniho-oddeleni/studijni-plany/agro_stud_plan.pdf>.

¹⁷⁸ Srov. tamtéž.

¹⁷⁹ Srov. Studijní plány oboru Agropodnikání. In *Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://www.zf.jcu.cz/studenti/dokumenty-studijniho-oddeleni/studijni-plany/agro_stud_plan.pdf>.

Zbylé povinné předměty ze zemědělské oblasti již „jen“ doplňují a kompletují znalosti o zvířatech nebo o rostlinách. Jedná se zejména o předmět *Výživa a krmení hospodářských zvířat*, *Biologické základy chovu zvířat*, *Mechanizace zemědělské výroby* a v neposlední řadě i *Fyziologie rostlin*, která celý zemědělský komplet tohoto oboru pomyslně uzavírá.¹⁸⁰

Strukturu předmětů vyučovaných v bakalářském studijním oboru Agropodnikání doplňují předměty, které se nedají zařadit do sekce zemědělských ani ekonomických předmětů, ale do zvláštní sféry, a to ty, které mohou být pro agroturistickou činnost významné. Tato oblast však není nikterak široká a čítá pouze dva předměty, z nichž povinným je jen jeden a to *Tělesná výchova*, která provozovateli agroturistiky v určité míře může pomoci s přípravou volnočasových či doprovodných programů. Její pomoc tkví především v inspiraci, kterou může člověku nabídnout, a na významu nabývají zejména v případě, že na statek přijdou děti, letní dětský tábor, nebo prostě jen skupina mladých, kteří se rozhodli dovolenou strávit na statku a chtějí aktivně prožívat volné chvíle. Jejím hlavním přínosem je ale formování tělesné kondice a zdravého životního stylu.¹⁸¹

Druhým předmětem, již jen volitelným, je *Sociologie a psychologie*. Dá se říci, že nevhodným se jeví fakt, že tvůrci tohoto studijního plánu spojili dvě významné oblasti, totiž psychologii a sociologii do jednoho předmětu. Ale je dobré, že alespoň jeden z mnoha předmětů je zaměřen na lidi, na přístup k lidem, složité otázky společnosti, výzkum v oblasti společnosti a působení na ně. Vhodnější by bylo z tohoto předmětu vytvořit dva, kdy jeden by nesl název *Sociologie* a druhý *Psychologie*, což je situace, kdy je poskytnut dostatečný prostor pro oba dva zmiňované předměty.¹⁸²

¹⁸⁰ Srov. Studijní plány oboru Agropodnikání. In *Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://www.zf.jcu.cz/studenti/dokumenty-studijniho-oddeleni/studijni-plany/agro_stud_plan.pdf>.

¹⁸¹ Srov. Studijní plány oboru Agropodnikání. In *Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://www.zf.jcu.cz/studenti/dokumenty-studijniho-oddeleni/studijni-plany/agro_stud_plan.pdf>.

¹⁸² Srov. tamtéž.

Závěrem této podkapitoly je možné říci, že obor Agropodnikání může být pro zájemce o oblast agroturistiky dobrým výchozím bodem, na kterém však není možné ani dobré setrvat, ale rozvíjet se a rozšiřovat svoje znalosti, dovednosti a také specializace. Mezi poslední jmenované „specializace“ můžeme zařadit například různé druhy rekvalifikací z oblasti organizace a plánování volného času klientů. Co se totiž týče vedení podniku a zajištění jeho chodu, z uvedeného je zřejmé, že absolvent je na tuto oblast kvalitně připraven.

7.2 Obor Obchodní podnikání

Ekonomická fakulta a obory jí nabízené prošly v minulých letech, jako ostatně celá řada dalších oborů a škol, poměrně zásadními změnami, které se logicky promítly do organizace a náplně jednotlivých oborů. Některé obory úplně zanikly a jiné naopak vznikly.

V současné době Ekonomická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích nabízí obor, který se přibližuje problematice agroturistiky. Řeč bude o Obchodním podnikání, což je obor, který toho, kromě ekonomické sféry, na první pohled s agroturistikou moc společného nemá. Podíváme-li se však na samou podstatu oboru, zjistíme, že je to přesně naopak.

Na prezenční formu oboru Obchodní podnikání přijala Ekonomická fakulta v akademickém roce 2008/2009 celkem 342 uchazečů z celkového počtu přihlášených 675, přičemž ke studiu se nakonec zapsalo 174 studentů.¹⁸³

Fakulta prezentuje tento obor jako formování studentů k činnosti a působení v pracovních pozicích, které souvisejí s přípravou a organizací veškerých aktivit, spojených s obchodními i marketingovými operacemi. Absolventi mohou najít místo nejen v České republice, ale i v zahraničí, a to u různých nadnárodních společností, i ve střední a nižší úrovni podnikání, a to ve všech úrovních řízení.¹⁸⁴

¹⁸³ Srov. Zpráva o výsledcích přijímacího řízení oboru Obchodní podnikání. In *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW:<http://www.jcu.cz/education/prij_riz/prij_riz_zprava/FEK_OP.html>.

¹⁸⁴ Srov. Anotace oboru Obchodní podnikání. In *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW:<<https://stag-web.jcu.cz/apps/stag/vsp/vsp.php?&ukol=stobor&oboridno=1237&stplidno>>.

Velmi zásadním a přínosným prvkem je fakt, že na konci druhého semestru si mohou studenti zvolit vlastní profilaci a rozhodnout se pro jednu ze tří oblastí, kterým se budou intenzivněji věnovat. Konkrétně se jedná o: *družstevnictví, retail management* a *cestovní ruch*. Poslední zmiňované odvětví by se dalo chápat jako výrazný krok k agroturistice a rozvíjení specifických vlastností pro tuto oblast potřebných. Student, který se totiž zaměří při svém studiu na oblast cestovního ruchu, bude umět poskytnout skutečně kvalifikovaný přístup v rámci provozování agroturistiky a konkrétně v oblasti služeb bude velice dobře teoreticky připraven.¹⁸⁵

Absolvent během svého studia projde obsáhlým blokem předmětů, které jej formují nejprve všeobecně a postupně stále více konkrétněji. Ve studijním plánu nalézáme předměty, které jsou pro budoucího provozovatele agroturistiky značným přínosem. Jak již bylo napsáno u oboru Agropodnikání, z oblasti všeobecných ekonomických předmětů se jako důležité jeví kromě *Mikroekonomie a Makroekonomie* také *Ekonomika podniku, Základy účetnictví a Základy obchodu*, které jak již jejich jednotlivé názvy napovídají, odkrývají tuto složitou oblast a její strukturu. Můžeme je chápat jako jakýsi základní kámen a podklad pro stavění vědomostí, nabytých v dalších a konkrétnějších předmětech.¹⁸⁶

Mezi zmiňované povinné předměty konkrétnějšího typu řadíme *Management, Marketing, Daňový systém* a také *Řízení obchodního provozu*. Jejich absolvování nám dá možnost pochopit mechanismy, které fungují v podnikání a jejichž dodržením, vnímáním a předvídáním můžeme úspěšně řídit podnik, vést zaměstnance, informovat o nabídce svých služeb a pochopitelně se i orientovat v poli daňové problematiky, která je nedílnou součástí podnikání.¹⁸⁷

¹⁸⁵ Srov. Základní charakteristika studijního oboru Obchodní podnikání. In *Ekonomická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://www.ef.jcu.cz/education/education_old/zajemci_o_studium/opbc>.

¹⁸⁶ Srov. Studijní plány oboru Obchodní podnikání. In *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://stag-web.jcu.cz/apps/stag/vsp/vsp.php?printername=win49ac0666c7942&co=vizualizace&ukol=stobor&oboridno=1237&stplidno=&y=0&stud_id=&etapa=&poc_etap=1&stpridno=659&offline=1>.

¹⁸⁷ Srov. tamtéž.

Předmět *Marketing* se věnuje zejména tvorbě procesu poptávky, průzkumem trhu, plánování výrobního programu, propagací výrobků a služeb, což lze vše shrnout do tak zvané zásady 4P – *Product, Price, Promotion a Place*. Tyto zásady pochopitelně mohou mít nemalý význam při vedení agroturistického centra.¹⁸⁸

Povinný předmět *Management* učí studenty, jak působit na zaměstnance, ale nejen na ně. Je to poměrně rozsáhlý předmět, ve kterém studenti proniknou do všech třech stupňů managementu: konkrétně do nejnižšího stupně, který řeší vztahy mezi zaměstnanci; do středního stupně, který zasahuje například do oblasti personalistiky, či zásobování; a také nejvyššího stupně, který má ve své podstatě regulovat a usměrňovat chod celého systému. Manažeři této úrovně nesou přímou zodpovědnost za chod podniku a mají úzké vazby na vlastníky podniku.¹⁸⁹

Další uváděné předměty se řadí do kategorie cestovního ruchu. Konkrétně se jedná o *Geografii cestovního ruchu, Metodika průvodcovské činnosti, Provoz cestovních kanceláří, Služby v cestovním ruchu, Ekonomika cestovního ruchu* a z povinně volitelných ještě *Provoz ubytovacích a stravovacích zařízení a Řízení služeb*. Dá se říci, že tyto předměty studentovi, který má zájem uplatnit se v agroturistice, velmi zásadním způsobem rozšíří obzory v oblasti cestovního ruchu a všech klíčových i drobnějších prvcích, které se zmiňovanou problematikou neoddělitelně souvisejí.¹⁹⁰

V rámci studijních předmětů tohoto oboru, ale kromě předmětu *Sociologie a psychologie*, který nalézáme mimochodem již i v oboru Agropodnikání, velmi zásadně chybí další předměty, které by připravovaly studenta na práci s lidmi, na organizaci jejich času stráveného na venkovských statcích a farmách, která s diskutovanou problematikou neodmyslitelně souvisí.¹⁹¹

Tento obor je každopádně přínosem, a to nejen pro oblast ekonomiky a podnikání obecně, ale i pro oblast agroturistiky. Jak jsme si ukázali, připravuje

¹⁸⁸ Srov. ŠVARCOVÁ, J. *Ekonomie stručný přehled*, s. 105.

¹⁸⁹ Srov. tamtéž, s. 182.

¹⁹⁰ Srov. Studijní plány oboru Obchodní podnikání. In *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://stag-web.jcu.cz/apps/stag/vsp/vsp.php?printername=win49ac0666c7942&co=vizualizace&ukol=stobor&oboridno=1237&stplidno=&y=0&stud_id=&etapa=&poc_etap=1&stpridno=659&offline=1>.

¹⁹¹ Srov. tamtéž.

odborníky do nejrůznějších oblastí a konkrétně ve sféře agroturistiky formuje majitele agroturistických center, aby poskytované služby byly na patřičné úrovni. Zásadním faktorem je také snaha o to, aby provozovatelé celkově mohli fungovat jako soběstační odborníci.

Pokud by obor nabízel větší množství povinně volitelných předmětů z oblasti volného času, jeho organizace, plánování, dále pak psychologie a pedagogiky, dalo by se mluvit o vhodném oboru pro přípravu pozdějších provozovatelů agroturistiky. Takto vzdělaný člověk se totiž může stát odborníkem nejen v oblasti ekonomické a obchodně podnikatelské, ale i v oblasti pedagogiky volného času a psychologie. Tyto tři oblasti profesního formování můžeme chápat jako pomyslné základní kameny vzdělání a znalostí provozovatelů a organizátorů agroturistiky.

7.3 Obor Pedagogika volného času

Studijní obor Pedagogika volného času na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích byl akreditován již roku 1993 jako magisterský studijní program Vychovatelství, který se realizoval v jediném studijním oboru, a to právě Pedagogika volného času. V průběhu let prošel poměrně zásadními změnami, přičemž tou nejzásadnější je jeho rozdělení, v rámci tzv. *Boloňského procesu*, na bakalářské a navazující magisterské studium, které se do života fakulty promítlo v akademickém roce 2005/2006. Jak jsme již uvedli, dříve bylo možné studovat tento obor přímo v magisterské formě, která v akademickém roce 2008/2009 dobíhá a napříště již fakulta nabízí jen zmiňované dvoustupňové studium.

Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích přijala na výše jmenovaný obor v akademickém roce 2008/2009 celkem 64 uchazečů. Ke studiu se tento akademický rok zapsalo 43 studentů k prezenční formě tohoto studia.¹⁹² Co se týče kombinovaného studia, zde počet přijatých i zapsaných čítá

¹⁹² Srov. Zpráva o výsledcích přijímacího řízení oboru Pedagogika volného času. In *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://www.jcu.cz/education/prij_riz/prij_riz_zprava/FTE_PVC.html>.

37 studentů. Přijímací zkoušky jsou dvoukolové. V rámci prvního kola uchazeči projdou psychologickým a oborovým testem. Do druhého kola postupuje 80 nejlépe umístěných. Druhé kolo obsahuje pohovor, z něhož následně vzejde definitivní pořadí. V současné době je již otevřen i navazující magisterský studijní program, kterému se zde však podrobněji věnovat nebudeme.¹⁹³

Dle prezentace fakulty mohou absolventi Pedagogiky volného času samostatně působit a výchovně ovlivňovat volný čas nejen mládeže, ale i dospělých. Také se mohou uplatnit i v rámci vzdělávacích zařízení, tělovýchovné, sociální nebo zdravotní oblasti. Mohou tedy zaujmout místo v poměrně široké oblasti volnočasového prostoru, anebo mohou sami vytvořit prostor, ve kterém se vzhledem ke svým zájmům a koníčkům rychle zorientují a následně budou realizovat.¹⁹⁴

Nyní se zaměříme, stejně jako u předcházejících dvou oborů, na analýzu studijního plánu a na potenciální přínos oboru Pedagogika volného času pro oblast agroturistiky. Co se týče předmětů, které student musí absolvovat povinně, mnoho z nich spadá do sféry pedagogiky, kterou má obor v názvu a využívá nejen jejích východisek ale i praktické i teoretické oblasti. Do tohoto spektra studovaných předmětů můžeme zařadit například *Dějiny pedagogického myšlení*, *Úvod do pedagogiky*, *Základy pedagogiky volného času*, *Nauka o volném čase*, *Obecná didaktika*, *Sociální pedagogika*, *Pedagogická komunikace* a celou řadu dalších.¹⁹⁵

Konkrétně předmět *Základy pedagogiky volného času* se snaží studenta přimět k zamyšlení nad volným časem a to vlastním, i celospolečenským. Pochopitelně je třeba vnímat volný čas v kontextu naší současné společnosti a vnímat jednotlivé přístupy k volnému času – *rekreační*, *kompenzační* a *integrační*. Posluchači se

¹⁹³ Srov. Zpráva o výsledcích přijímacího řízení oboru Pedagogika volného času. In *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://www.jcu.cz/education/prij_riz/prij_riz_zprava/FTE_PVC.html>.

¹⁹⁴ Srov. Uplatnění absolventů Teologické fakulty – Pedagogika volného času. In *Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <<http://www.tf.jcu.cz/uchazec/uplatneni>>.

¹⁹⁵ Srov. Modrá brožura oboru Pedagogika volného času. In *Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <<https://trin.tf.jcu.cz/fialkniha.php>>.

mimo jiné také zorientují v okruhu základních cílů a metod pedagogiky volného času. Předmět je koncipován do specifických oblastí např.: *pojem volný čas a jeho historie, kompenzační a integrační pojetí volného času, cíle pedagogiky volného času, obsah a metody pedagogiky volného času, volný čas dětí a mládeže – výzkumy analýzy, záměry*, a mimo jiné i *práce s mládeží z hlediska legislativy ČR*.¹⁹⁶

Ve studijním plánu se, ale nacházejí i předměty, které lze zařadit do oblasti aplikovaných předmětů. Zejména, *Pedagogika zážitku, Metodika zájmových činností, Animace jako výchovná metoda*, či *Aplikovaná pedagogika volného času*, což jsou předměty, kterých lze využít i v různých oblastech, agroturistiku nevyjímaje.¹⁹⁷

Velmi zajímavým se jeví předmět *Pedagogika zážitku*, který provozovateli agroturistiky poskytne celou řadu velmi cenných zkušeností, znalostí a praktických dovedností. Tento předmět tvoří tři části, a to *Pedagogika zážitku 1*, který je strukturován jako čtyřdenní kurz, kde se studenti seznámí s různými druhy zážitkových programů a jejich vhodného dramaturgického sestavování. *Pedagogika zážitku 2* se dělí na dvě etapy, a to na část teoretickou a praktickou. Teoretická část se věnuje zejména základním prvkům Pedagogiky zážitku – *dramaturgie, zpětná vazba, hry, bezpečnost* atd. Doplnuje ji praktická část, která je organizována formou víkendového kurzu v Českých Budějovicích. V rámci tohoto víkendu si studenti sami vyzkouší organizaci a realizaci jednotlivých fází zážitkového programu. Poslední část tohoto bloku *Pedagogika zážitku 3* je adresována zejména studentům, kteří se v oblasti Pedagogiky zážitku vzhledli a

¹⁹⁶ Srov. Popis předmětu Základy pedagogiky volného času. In *Studijní agenda Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <[http://stag-web.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg\\$_prohlizeni.sylabus?kat=KPD&predm=KZPV%C8&rok=2008](http://stag-web.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg$_prohlizeni.sylabus?kat=KPD&predm=KZPV%C8&rok=2008)>.

¹⁹⁷ Srov. Modrá brožura obor Pedagogika volného času. In *Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <<http://https://trin.tf.jcu.cz/fialkniha.php>>.

chtějí se jí věnovat do větší hloubky. Podstatou této třetí části je přímá spoluúčast na organizování zážitkových kurzů a pochopitelně i jejich reflexe.¹⁹⁸

Jak je patrné, tento předmět se dá výborně využít i v rámci agroturistiky. Jsou to totiž právě zážitky, které člověka zvou a ponoukají k opětovnému zavítání na statek, kde se provozuje agroturistika. Člověk, který absolvuje všechny tři oblasti předmětu Pedagogika zážitku, bude umět připravit zajímavý a poutavý program pro hosty na statku, a to za jakéhokoli počasí a roční doby. Tento předmět je bez diskuze dokonalou průpravou organizátorů agroturistických pobytů.

Samostatnou skupinu tvoří dva předměty, které mohou přímo souviset s trávením volného času na venkově. Konkrétně se jedná o *Andragogiku a Úvod do rekreologie*.¹⁹⁹

Andragogika, co by nauka o pedagogickém působení v oblasti dospělých, může být cenným pomocníkem pro organizátora volnočasových aktivit v rámci agroturistiky. Navazuje na předměty *Úvod do rekreologie*, *Úvod do pedagogiky volného času* a *Aplikovaná pedagogika volného času*. Pomáhá studentovi zorientovat se v oblasti problematiky výchovy a vzdělávání dospělých. Předmět se zaobírá mimo dalších oblastí i *místem Andragogiky v rámci systému věd, osobností andragoga a dospělého účastníka výchovně-vzdělávacího procesu* a také *tvorbou výchovně-vzdělávacích projektů*.²⁰⁰

Druhý zmiňovaný předmět zařazený mezi povinné, *Úvod do rekreologie*, poskytne studentovi vhled do rekreace, jejích forem a důležitých přístupů, které jsou zde zásadní a bez kterých se žádný kvalitní pracovník v oblasti rekreace a tedy ani v oblasti agroturistiky nemůže obejít. Také legislativa a zákonné

¹⁹⁸ Srov. Popis předmětu Pedagogika zážitku. In *Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <http://www.tf.jcu.cz/katedry/kpd/vyuka/macku/pedagogika_zazitku_I>.

¹⁹⁹ Srov. Modrá brožura obor Pedagogika volného času. In *Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <<https://trin.tf.jcu.cz/fialkniha.php>>.

²⁰⁰ Srov. Popis předmětu Andragogika. In *Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <<http://www.tf.jcu.cz/getfile/5be6b85b31f1d00b>>.

povinnosti, které na provozovatele agroturistiky čekají, se v rámci tohoto předmětu studentovi částečně poodhalí.²⁰¹

Druhá, velice zásadní sféra povinných předmětů, použitelných v oblasti zemědělské turistiky, se dotýká psychologie. Teologická fakulta jich skutečně nabízí z psychologické oblasti celou řadu předmětů. Student je skrze ně rozvíjen ve specifických dovednostech, na teoretické i praktické úrovni, které se mu mohou v rámci organizace volného času, ale i při jednání a působení na lidi, mnohokrát hodit. Můžeme jmenovat například *Obecnou psychologii*, *Sociální psychologii*, *Vývojová psychologii* nebo *Psychologii osobnosti*. Využití těchto předmětů a jejich všeobecný přínos je více než zřejmý.²⁰²

Za všechny můžeme uvést například Vývojovou psychologii, která se zaměřuje na vývoj člověka od prenatálního období až do jeho smrti. Zabývá se také definicí psychologických daností pro pedagogické působení, a to konkrétně pro předškolní věk, mladší a starší školní věk, pubescenci a adolescenci. Předmět je dělen do několika bloků, mezi něž patří například *vymezení předmětu vývojová psychologie*, *vymezení vývojových fází*, *aktuální geneze kognitivních funkcí*, *předškolní, mladší a starší školní věk*, *mladá a střední dospělost*, *pozdní dospělost a stáří* a *výchovné aspekty v přístupu k věkovým zvláštnostem dětí*.²⁰³

Jak je patrné, i tento zdánlivě odlišný předmět, který na první pohled nijak s agroturistikou nesouvisí, může opravdu hodně pomoci člověku, jenž se chce zaměřit na agroturistiku a připravovat pro své hosty zajímavý program a pobyt na venkově. Při plánování jednotlivých činností totiž musí vždy brát ohled a přihlížet nejen k fyzickým možnostem svých hostů, ale také k možnostem psychickým a ke kognitivnímu vývoji.

²⁰¹ Srov. Modrá brožura obor Pedagogika volného času. In *Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <<https://trin.tf.jcu.cz/fialkniha.php>>.

²⁰² Srov. Modrá brožura obor Pedagogika volného času. In *Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <<https://trin.tf.jcu.cz/fialkniha.php>>.

²⁰³ Srov. Popis předmětu Vývojová psychologie. In *Studijní agenda Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <[http://stag-web.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg\\$_prohlizeni.sylabus?kat=KPY&predm=NPSV&rok=2008](http://stag-web.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg$_prohlizeni.sylabus?kat=KPY&predm=NPSV&rok=2008)>.

Nyní se zaměříme na povinně volitelné předměty, které mohou být nápomocné pro práci pedagoga volného času v agroturistické sféře. Jelikož na statek mohou přijet trávit dovolenou i zdravotně postižení, vhodným předmětem ke studiu se jeví *Volný čas osob se zdravotním postižením*. Jedná se o hosty, u kterých je třeba vnímat určitý handicap a přizpůsobit nabídku volnočasových činností jejich možnostem. Je však třeba dávat pozor i na to, abychom zbytečně nesnižovali jejich schopnosti a automaticky je takzvaně pozitivně nediskriminovali. Celá řada tělesně postižených může být totiž na takovéto jednání citlivá.²⁰⁴

Dalším povinně volitelným předmětem je *Psychologie tvořivosti*. Tento předmět se snaží o jakýsi nástin základních aspektů, souvisejících s teorií kreativity, s důrazem na biologické, psychologické a sociální faktory tohoto oboru.²⁰⁵

Mezi povinně volitelné předměty spadá i *Psychologie mezilidské komunikace*, která se mimo základního vymezení tohoto oboru soustřeďuje na vzájemné více či méně složité sociální vztahy. Jako velmi zásadní aspekty se chápou *psychologie komunikace, komunikační styly, paralingvistické projevy*, a v neposlední řadě i *parametry zdravé komunikace*.²⁰⁶

I v oblasti agroturistiky se jeví komunikace všeobecně jako velmi zásadní prvek, který pomáhá dokreslovat dojem z dovolené strávené na statku. Lidé totiž potřebují nejen program a nějakou činnost, ale také možnost s někým si popovídat a případně i řešit nějaké osobní problémy.

Úvod do arteterapie je seminář, který se snaží sdělit studentům význam arteterapie v oblasti psychoterapeutických disciplín. Skládá se z následujících částí: *vymezení obsahu arteterapie a artefiletiky, symbol a metafora ve výtvarné*

²⁰⁴ Srov. Modrá brožura obor Pedagogika volného času. In *Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <<https://trin.tf.jcu.cz/fialkniha.php>>.

²⁰⁵ Srov. Modrá brožura obor Pedagogika volného času. In *Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <<https://trin.tf.jcu.cz/fialkniha.php>>.

²⁰⁶ Srov. Popis studijního předmětu Psychologie mezilidské komunikace, In *Studijní agenda Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <[http://stag-web.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg\\$_prohlizeni.sylabus?kat=KPD&predm=NPMK&rok=2008](http://stag-web.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg$_prohlizeni.sylabus?kat=KPD&predm=NPMK&rok=2008)>.

tvorbě, výtvarný výraz a jeho podoby v závislosti na typu osobnosti a stupni kognitivního a emočního vývoje a typy konfliktů a problémových situací a jejich odraz v kresbě a malbě.²⁰⁷

Dalšími předměty v sekci povinně volitelných je *Pedagogická dimenze sportu*, a *Sportovní výchova*. Zmiňované předměty rozvíjí člověka směrem, který se dá využít v různých situacích při organizaci volného času a pochopitelně i náplně volného času na agroturistickém statku. A pokud z nich student vytěží maximum, jeho práce bude mít pozitivní dopad a lidé se, konkrétně v rámci agroturistiky budou rádi vracet na statek a těšit se na další příjemně strávené dny v náručí přírody. Nutno podotknout, že v obou předmětech se rozvíjejí i sportovní dovednosti v kolektivních sportech, které mají na venkově vybudovanou tradici. Tyto předměty tedy právě tímto způsobem mohou být významné pro provozovatele agroturistiky. Nic totiž nestmelí vztahy mezi hostem a hostitelem tak, jako okamžik společného prožívání nějakého kolektivního sportu – volejbal, fotbal atd.²⁰⁸

Samostatnou kapitolu mezi povinně volitelnými předměty tvoří *Teorie a praxe první pomoci*. Ani pedagogovi volného času, se nevyhnu situace, kdy dojde k drobnějším, ale někdy i vážnějším zraněním. Tyto by měl pracovník umět ošetřit, a pokud se jedná o zranění vážnějšího rázu, poskytnout první pomoc a vědět si rady při zajišťování předlékařské pomoci. Zní to jako samozřejmost, ale najde se velká skupina lidí, která v takovýchto vypjatých situacích neobstojí a první pomoc neposkytne. Pedagog volného času by měl být v tomto ohledu příkladem, pro svěřené děti, ale i pro dospělé a každým svým činem, skutkem a chováním obecně, podprahově vychovávat všechny lidi, s nimiž se dostává do kontaktu.²⁰⁹

²⁰⁷ Srov. Popis předmětu Úvod do arteterapie. In *Studijní agenda Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <[http://stag-](http://stag-web.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg$_prohlizeni.sylabus?kat=KPD&predm=NART&rok=2008)

web.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg\$_prohlizeni.sylabus?kat=KPD&predm=NART&rok=2008>.
²⁰⁸ Srov. Modrá brožura obor Pedagogika volného času. In *Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <<https://trin.tf.jcu.cz/fialkniha.php>>.

²⁰⁹ Srov. Srov. Modrá brožura obor Pedagogika volného času. In *Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <<https://trin.tf.jcu.cz/fialkniha.php>>.

Výběrové předměty, které výčet završují, bychom mohli charakterizovat jako aplikované a úzce vymezené předměty, jež mohou člověka rozvinout v oblastech, kterým se jiné předměty nevěnují vůbec nebo jen okrajově. Řeč je o *Kurzu pohybových aktivit a pobytu v přírodě a Průvodcovské činnosti*. Informace, znalosti a dovednosti získané v rámci těchto předmětů je možné využít mimo jiné i v agroturistice.²¹⁰

Co se týče *Průvodcovské činnosti*, ta bude jistě přínosem pro agroturistiku. Mluvit a představit vesnici a styl života venkovanů v minulosti a současnosti je opravdu těžké a provádět to s citem a poutavým způsobem, aby se v hostech probudil aktivní zájem, dokáže jen málokdo, a mimo výjimek i ten, kdo se zájmem absoluuje tento zmiňovaný předmět.

Pokud bychom chtěli zhodnotit přínos oboru Pedagogika volného času pro agroturistiku, spočívá samozřejmě zejména v náplni a organizaci volnočasových aktivit na statku nebo farmě. Rozvijí studenty v oblasti pedagogicko-psychologické a připravuje je tak na to, aby uměli organizovat volný čas hostů a citlivě jej byli schopni přizpůsobovat specifickým možnostem a potřebám jednotlivých klientů. Poměrně obsáhlá oblast v rámci studijního plánu je zaměřena na přístup a práci s člověkem (psychologie či psychoterapie). Na statek totiž mohou přijet i lidé s různými problémy, se kterými jim pozorný a vnímavý člověk, jenž je vzdělán částečně i v oboru psychologie, může pomoci a tím jim být velkým přínosem.

Jednou větou tedy můžeme konstatovat, že obor, o kterém je nyní řeč, zajišťuje kvalitní vzdělání, jehož výsledkem může být skvěle odvedená práce v rámci přípravy a organizace volného času na statku, a to včetně všech dílčích operací, které s trávením volného času v rámci agroturistiky souvisí.

²¹⁰ Srov. Popis předmětu Průvodcovská činnost. In *Studijní agenda Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <[http://stag-web.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg\\$_prohlizeni.sylabus?kat=KCD&predm=NP%C8&rok=2008](http://stag-web.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg$_prohlizeni.sylabus?kat=KCD&predm=NP%C8&rok=2008)>.

7.4 Mezifakultní spolupráce

Jako jedno z možných řešení se nabízí tzv. mezifakultní spolupráce, která by umožnila vybrat si ze seznamu různých fakult ty předměty, které by pro něho v rámci diskutované agroturistiky byly přínosem. V tomto modelu by byl student zapsán například na Zemědělské fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Zde by samozřejmě byl vzdělán v předmětech, které jsou nutné pro provoz zemědělského podniku a vůbec k organizaci zemědělského roku obecně.

V určitou chvíli by mu ale byla nabídnuta možnost soustředit se na agroturistiku. Své vzdělání by si tedy rozšířil skrze jiné fakulty (např: Ekonomickou a Teologickou) i v oblastech, kterým se Zemědělská fakulta už nevěnuje. Konkrétně se může jednat o pedagogicko-psychologickou oblast, o oblast plánování volného času a samozřejmě i o oblast ekonomickou.

Ze studijních plánů oboru Agropodnikání Zemědělské fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích se mimo jiné jako vhodné předměty jeví *Pěstování rostlin*, *Chov hospodářských zvířat*, dále *Mechanizace zemědělské výroby*, *Výživa a krmení hospodářských zvířat*, *Výživa rostlin a hnojení* a pochopitelně celá řada dalších, které spadají do sektoru zemědělských činností. Dá se říci, že tyto předměty připraví studenta dostatečně pro provozování zemědělské činnosti. Jejich absolvováním je tedy zajištěna odborná průprava provozovatele agroturistiky na její zemědělskou část.²¹¹

Ekonomická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích by v rámci mezifakultní spolupráce, při vzdělávání studentů se zájmem o agroturistiku, mohla ze studijních plánů oboru Obchodní podnikání nabídnout následující předměty: *Mikroekonomie*, *Makroekonomie*, *Základy cestovního ruchu*, *Služby v cestovním ruchu*, *Ekonomika cestovního ruchu*, *Provoz ubytovacích a stravovacích zařízení* dále *Ekonomika podniku*, *Základy účetnictví* a *Daňový systém*. Vzdělávání v této instituci by zajistilo kvalitní průpravu, jak již názvy předmětů napovídají, v oblasti cestovního ruchu a pochopitelně ekonomiky.

²¹¹ Srov. Studijní plány oboru Agropodnikání. In *Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <http://www.zf.jcu.cz/studenti/dokumenty-studijniho-oddeleni/studijni-plany/agro_stud_plan.pdf>.

Student získá hluboké znalosti nutné ke správnému vedení a rozvoji třeba právě agroturistického statku.²¹²

Do této chvíle jsme se zabývali dvěma aspekty vzdělání, konkrétně se jednalo o provozně-zemědělský a ekonomický, který nyní doplníme ještě o aspekt pedagogicko-psychologický, na který připravuje Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Níže uvedené předměty ze studijního plánu oboru Pedagogika volného času, v této mezifakultní spolupráci, pomyslně uzavírají okruh studovaných předmětů a oblastí, které se jeví jako zásadní pro přípravu provozovatele agroturistiky. Mezi tyto výše uvedené předměty řadíme: *Úvod do pedagogiky, Základy pedagogiky volného času, Metodiky zájmových činností v PVC, Obecná psychologie, Vývojová psychologie* dále pak, *Úvod do rekreologie, Andragogika a Sociologie pro PVC*.²¹³

Pochopitelně uvedené předměty, tří fakult Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, mohou být doplněny ještě o celou řadu dalších například ze sekce povinně volitelných nebo výběrových. Tato kapitola však neměla navrhnout mezifakultní spolupráci a propracovat ji do nejmenších podrobností, ale vytvořit jakýsi nástin toho, jak by bylo možné postupovat. Nic ale není tak jednoduché, jak se na první pohled může zdát a pro úspěšně fungující mezifakultní spolupráci, která zde byla částečně nastíněna, by byla potřeba dlouhodobější diskuse a vyslechnutí všech názorů odborníků, ale i samotných studentů, kteří by tento mezifakultní projekt mohli aktivně využívat.

8 Význam pedagogiky volného času v kontextu agroturistiky

Jak vyplývá z předcházejících kapitol, agroturistika je oblastí a způsobem trávení volného času, který se v naší republice, a nejen v ní, rozvíjí poslední

²¹² Srov. Studijní plány oboru Obchodní podnikání. In *Ekonomická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <https://stag-web.jcu.cz/apps/stag/vsp/vsp.php?printername=win49d07aed2ed07&co=vizualizace&ukol=stobor&oboridno=1233&stplidno=&y=0&stud_id=&etapa=&po_c_etap=1&stpridno=657&offline=1>.

²¹³ Srov. Modrá brožura oboru Pedagogika volného času. In *Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <<https://trin.tf.jcu.cz/fialkniha.php>>.

dobou doslova dynamicky. V minulých letech bylo takřka nemyslitelné, aby měl statkář během sezóny v domě v podstatě cizí rodinu, která by měla sem tam zájem pomáhat mu v zemědělských pracích. Na druhou stranu ani ze strany turistů nebyl příliš valný zájem o trávení dovolené v zemědělských usedlostech. Oproti tomu v dnešní době nejen, že na statcích probíhá celkem čilý cestovní ruch, ale některé farmy jsou zaměřeny na *farmingterapii*, což je, jak název napovídá, terapie skrze práci na statku se zvířaty, která mimo jiné zahrnuje pochopitelně péči o zvířata, přípravu krmiv pro ně, úklid prostorů pro ně a další pomocné práce, které jsou spojené s životem na statku.

Tyto skutečnosti jsou tedy neoddiskutovatelné a přivádí nás nutně k myšlence na profesionalizaci v oblasti agroturistiky. Stále větší zájem hostů o tento způsob dovolené má totiž za následek poptávku po širším a rozsáhlejším spektru služeb a odborném přístupu v agroturistice a samozřejmě i co se týče trávení volného času na statku, jeho organizace a plánování.

Podíváme-li se však na statky, kde se provozuje agroturistika, mnoho profesionálních pedagogů volného času zde nenalezneme. Právě tito odborníci by totiž mohli přinést nový náhled, nápady a přístup do této oblasti. Několik let studovali v oboru, který je zaměřen na práci s lidmi, často pracují ve volnočasových střediscích nejen pro mládež, ale i pro dospělé, a to je velmi zásadní argument pro to, aby se mohli angažovat i v oblasti agroturistiky, kde by jistě odvedli mnoho hodnotné práce.

Pochopitelně provozovatelé agroturistiky u nás svou práci dělají dobře a často jak nejlépe umí, a to i bez profesionálních pedagogů volného času. Vždy je však co zlepšovat a v oblasti náplně volného času a celkovém organizování agroturistických dovolených to platí dvojnásob. Další pozitivum tohoto modelu můžeme vidět také v tom, že hospodáři odpadne starost o doprovodné programy a bude se moci plně věnovat svému hlavnímu zaměření, čímž je zemědělská činnost ať již rostlinného nebo živočišného rázu.

Jak již bylo naznačeno, celá řada provozovatelů agroturistiky dělá svou práci dobře, ale i ti nejlepší z nich jistě přijmou odbornou radu skutečného specialisty v oblasti, na niž se oni zaměřili jen sekundárně. V současné době je zatím

nemyslitelné, aby na každém statku fungoval jeden člověk ve funkci pedagoga volného času. Dá se říci, že v současném stavu agroturistiky by to bylo neúsporné, ale na druhou stranu velice přínosné. Je potřeba čas, aby se v České republice tento obor dostatečně rozvinul a svou pozdější významností si o tyto zmiňované odborníky řekl.

V dnešní době může být předmětem práce pedagogů volného času poradenská činnost v oblasti náplně volného času hostů na statku. Pedagogové volného času zde v rámci tohoto modelu budou plnit funkci jakéhosi konzultanta pro volný čas se zaměřením na agroturistiku. Pochopitelně je nutné poznamenat, že tito pracovníci by museli být proškoleni a vzděláni částečně i v oblasti zemědělství a cestovního ruchu, neboť to je nezbytná součást zmiňované sféry. Pokud totiž má člověk druhému radit a nějakým způsobem ho směřovat k tomu, aby dosáhl úspěchu, je nezbytná jeho profesionalita a znalost veškerých předpisů, zákonů a obecných daností, které v tomto případě s agroturistikou neodmyslitelně souvisí.

Příkladem může být výborný pedagog volného času, který však nerozumí zemědělství a nikdy jej nestudoval, což se jistě promítne i do jeho potenciální funkce na statku. Pedagog volného času není odborník na zemědělství a klidně by se mu mohlo stát, že klienty pošle sledovat určitou zemědělskou činnost, která však již je dokončena anebo ještě nenastal její čas. Samozřejmě tato situace může nastat i opačně, ale v tom případě se nejedná o pedagoga volného času, o němž byla nyní řeč. Každý zaměstnanec v oblasti agroturistiky musí znát své místo a zaměření na statku, aby nezasahoval do působení druhému, ale zároveň musí alespoň rámcově chápat jednotlivé souvislosti a přirozené danosti, kterými se oblast druhého řídí. Jako nutná se také jeví jakási provázanost obou odborníků, aby specialista na volný čas alespoň zhruba věděl, co dělá odborník na zemědělský provoz a opačně.

Poradci v rámci oblasti agroturistiky by měli mít své zastoupení pochopitelně na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvu zemědělství, Ministerstvu pro místní rozvoj a v neposlední řadě i na Krajských úřadech.

Konkrétně Ministerstvo zemědělství má určité aktivity v této oblasti, ale stále nelze mluvit o síti odborníků, kteří znají problematiku agroturistiky a komplexně

se v ní dokážou orientovat. Zmiňované aktivity spočívají především v publikační činnosti, která však nemůže v rozsahu několika málo desítek stránek uspokojit a dostatečně zmapovat celou složitou problematiku této oblasti. Tato publikace se zaměřuje na prvotní rady zemědělci, který se rozhodne pro agroturistiku. Konkrétně pojednává o podstatě a definici pojmu agroturistika, jednotlivých venkovních i vnitřních aktivitách, které může provozovatel agroturistiky svým hostům nabídnout, jednotlivých vzdělávacích možnostech, dále o formě propagace agroturistického cíle a volbě správného marketingového plánu.²¹⁴

Je nezbytné, aby výše zmiňovaní odborníci dokázali poradit zemědělci, který se pro tento způsob přivýdělku a specializace rozhodne, co si má nejprve zajistit, na koho se v jaké věci obrátit a co všechno bude muset splnit ještě před tím, než mu přijedou první hosté.

Samozřejmě jde o další finanční náklady a zatížení státního rozpočtu, ale podíváme-li se na to, jaké možnosti finanční podpory poskytuje farmářům, a tím i provozovatelům agroturistiky Evropská unie, docházíme k závěru, že tyto náklady, energie a čas se rozhodně vyplatí.

Evropská unie poskytuje v rámci svých grantů, v sekci agroturistika, možnost podpořit rozvoj a modernizaci statku, na kterém má v úmyslu majitel provozovat agroturistiku. Je samozřejmě nutné splnit určité požadavky, ale forma podpory je nenávratná dotace, což za trochu námahy určitě stojí. Maximální výše podpory činí až šedesát procent z uznatelných nákladů a co se týče maximální výše uznatelných nákladů ta dosahuje deseti milionů korun. U těchto dotací je nejprve nutné celý projekt profinancovat a peníze z dotačního fondu budou na základě rozhodnutí Evropské unie navraceny. Fondů a dotačních programů, kterých může provozovatel agroturistiky využít je veliké množství a je jen na provozovateli, jakým směrem se vydá.²¹⁵

²¹⁴ Srov. Agroturistika na farmách – jak na to. In *Ministerstvo zemědělství České republiky* [online]. Brno: Ministerstvo zemědělství České republiky, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <http://www.mze.cz/attachments/Agroturistika_na_ekofarmach.PDF>.

²¹⁵ Srov. Program Agroturistika. In *Naše vesnice* [online]. Brno: RAVEN EU Advisory, a.s., [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <<http://www.nasevesnice.cz/84/program-agroturistika>>.

Provozovatelé agroturistiky si musí uvědomit, že pokud si dají tu práci, mohou za velmi výhodných podmínek zrekonstruovat své hospodářství a připravit tak zázemí pro agroturistiku a tím možná i prostor pro odborníka v oblasti volného času. Výše zmíněný dotační program *Agroturistika* tuto tezi bez výhrad potvrzuje.

Statkář skrze dotační programy a státní pomoc jednotlivých ministerstev získá finance například na rekonstrukci hospodářství a „rozjetí“ agroturistiky, ale stát výhledově rozhodně nepřijde zkrátka. Provozovatel agroturistiky je pochopitelně podnikatel, kterému se zvýší příjmy, čímž stoupne zároveň i množství financí, které státu zaplatí na daních. Další kladnou výhodou je velmi zásadní zvýšení estetičnosti venkova, jeho znovuzabydlení a v neposlední řadě o eventuální přísun valut do České republiky skrze zahraniční agroturisty, jichž v posledních letech, jak jsme již uvedli²¹⁶, přibývá.

Ale zpět k pedagogům volného času. Další oblastí, ve které by měla být realizována činnost pedagoga volného času, jsou tábory. Skutečně velká část farmářů společně se zemědělskými činnostmi, provozuje, v rámci agroturistiky, letní tábory s pobytem na statku nebo třeba putováním na koních a mimo to i celou řadu dalších zotavovacích akcí. K těmto aktivitám však často nemají odbornou způsobilost, čímž nejen, že porušují zákon, ale hlavně ohrožují sebe a co hůře i svěřené děti, případně mládež. Nejen, že nemají odborné znalosti v oblasti plánování trávení volného času, programu, etapových her atpod., ale někteří z nich nemají skoro žádnou průpravu v oblasti psychologie dětí, první pomoci a ve chvíli, kdy dojde k nějakému problému v této oblasti, nemusí si vědět rady a tím způsobit svým svěřencům i závažné problémy trvalého rázu.

Samozřejmě je celá řada farmářů, kteří mají například pedagogické vzdělání nebo speciální akreditaci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, a tím pádem tedy zmiňované akce pořádat mohou. Řeč byla skutečně jen o provozovatelích těchto akcí, kteří vzdělání a průpravu k táborem a dalším zotavovacím akcím nemají a ani nemají potřebu na tom něco měnit. Ze své vlastní zkušenosti vím, že takových je celá řada.

²¹⁶ Viz s. 22.

Je nutné podotknout, že všechny tyto požadavky ať již z oblasti psychologie, první pomoci, přípravy a plánování letních táborů, které úzce souvisí s přípravou a vedením nejen letních táborů, splňuje pedagog volného času. Navíc často pracují v úplně jiném oboru, než který vystudovali, protože pro ně zkrátka není místo. Pokud jim stát, a nebo právě provozovatelé agroturistiky v této sféře dají prostor a čas, aby ukázali, co umí, a co vše je možné vytvořit, bude spokojenost na všech stranách. U provozovatele, u pedagoga volného času a pochopitelně i u agroturistů. A navíc bude vše v mezích zákona a jistě ku prospěchu věci, dětí a samotných organizátorů.

Provozovatelé agroturistiky, ale vlastně i každý z nás by rozhodně svoji práci nebo i koníčka, jehož provozuje, nesvěřil někomu, kdo není ve zmiňované sféře odborníkem. Stejně jako odborné zemědělské činnosti může provozovat jen hospodář, farmář tedy odborník na zemědělství, i činnosti, které jsou z oblasti trávení volného času dětí a dospělých je rozhodně výhodnější svěřit odborníkům na volný čas – pedagogům volného času. Farmář se nemusí stresovat, že poté, co dokončí nějakou náročnou zemědělskou činnost, se bude muset rychle věnovat hostům, vymýšlet pro ně program a realizovat jej. Na statku bude fungovat specialista, který ví a umí.

Oním pedagogem volného času však nutně nemusí být cizí člověk – zaměstnanec. Funkci pedagoga volného času, může podle svého zájmu zastávat i někdo ze členů rodiny, který se rozhodne pro studium oboru zaměřeného na volný čas. Tyto obory se dají studovat i dálkově (kombinované studium) takže nebude omezeno jeho působení na statku a zároveň bude průběžně připravován a zdokonalován v oblasti organizování volného času.

Farmy, statky a zemědělské usedlosti, na nichž se provozuje agroturistika, mají často svou rodinnou tradici, která sahá mnoho pokolení nazpět a právě na tuto tradici je možné pomyslně naroubovat také agroturistiku. Jak již bylo uvedeno²¹⁷ je třeba citlivě a s rozmyslem rozdělit role v rámci jednotlivých činností a člena rodiny, který inklinuje k volnočasovým aktivitám, využít a náležitě rozvíjet

²¹⁷ Viz s. 81.

k tomu, aby se formoval správným směrem a ve finále se z něho třeba stal agroturistický pedagog volného času.

Závěr

Naše společnost žije ve znamení specializace. Například lékaři jsou úzce vymezeni a jsou specialisty na konkrétní zdravotní problémy. Stejně je to i s právníky, kteří se zpravidla soustředí jen na určitou oblast - podnikové právo. Podobně můžeme přemýšlet i co se týká oblastí cestovního ruchu, a konkrétně trávení volného času. Agroturistika, jak jsme si ukázali, je specifickou oblastí a pro její provozování je nutné, aby v ní pracovali kvalitně připravení odborníci, kteří budou mít dostatečné znalosti ze všech klíčových oblastí podnikání, cestovního ruchu, zemědělství, pedagogiky a pedagogiky volného času.

Zpracovaná práce shrnuje problematiku agroturistiky v současné době v rámci České republiky. Nejprve mapuje obecnou rovinu tohoto aspektu v kapitolách *Vymezení základních pojmů* a *Význam agroturistiky* a postupně dochází k více konkrétnějším prvkům, jako jsou *Doprovodné programy*, *Adresáři agroturistiky* a *Prostorová vybavenost*. Dotýká se i možných východisek a promítnutí obecných prvků do oblasti konkrétnější skrze kapitoly: *Vzdělávání pro agroturistiku* a *Význam pedagogiky volného času v kontextu agroturistiky*. Současný model agroturistiky sice funguje, ale mohl by fungovat lépe a rozhodně na vyšší odborné úrovni.

Analýza studijních oborů a jejich studijních plánů, v kapitole sedm, je vzhledem ke své potenciální délce jen částečná a jedná se o jakýsi nástin toho, jakým směrem se mohou ubírat další práce, které by se tomuto tématu chtěly věnovat a pokračovat od tohoto místa. Zmíněná analýza studijních plánů se ukázala zásadní především z toho důvodu, že odpovídá na otázku, kterým směrem se ubírá konkrétní studijní obor.

Mimo jiné z této kapitoly vyplývá také potřeba zcela nového studijního oboru, který by se věnoval problematice agroturistiky. Nastíněné řešení v podobě jakési mezifakultní spolupráce, která by lépe připravovala na provozování agroturistiky, než je tomu dnes, by mohlo skutečně být pomyslné vykročení správným směrem. Nakolik je to však reálně možné, je otázkou do budoucna a opět možností dalšího zkoumání.

Budoucí provozovatelé agroturistiky se z diplomové práce mohou dozvědět celou řadu důležitých informací, které jsou nutné pro úspěšné zahájení a vedení agroturistického provozu. Práce svým rozsahem rozhodně není podrobnou příručkou, jak zahájit provozování agroturistiky. Každý, kdo se o tuto oblast zajímá, si zde může ale najít nějaký prvek, který je pro jeho záměr a oblast přijatelný, použitelný a pomůže mu v jeho realizaci.

Konkrétně kapitoly tři a šest, které se zabývají přípravou a organizací doprovodných programů a tematických aktivit, mohou v mnohém posloužit nejen provozovatelům agroturistiky, ale každému, kdo pracuje s volným časem a je už víceméně jedno, jestli dětí, dospělých, nebo seniorů. Program a tematické aktivity je třeba strukturovat velice citlivě s přihlédnutím ke specifickým potřebám konkrétních klientů a účastníků akcí všeobecně.

Jak bylo uvedeno v úvodu, u zrodu této práce stála snaha o rozpracování jakési syntézy znalostí a zkušeností získaných na Střední odborné škole Plasy Školní 280 v oboru Agropodnikání a v oboru Pedagogika volného času na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Pohled oboru Agropodnikání je patrný zejména v oblasti, kde se práce zaměřuje na zemědělské činnosti a doprovodné programy, v rámci kterých je možná nejen prezentace, ale i přímá účast agroturistů. V neposlední řadě je nutné jmenovat kapitolu o analýze studijních plánů vysokoškolského studijního oboru Agropodnikání a částečně i oboru Obchodní podnikání, co se týče ekonomických a jim příbuzných předmětů.

Druhý pohled, tedy oboru Pedagogika volného času, se projevuje při definování jednoho ze základních pojmů, kterým je volný čas a dále opět v oblasti, ve které je řeč o doprovodných programech. Je to jeden z bodů, kde se zmiňované pohledy potkávají, doplňují a dá se říci, že jeden druhého obohacují.

Celkový přínos práce je mimo jiné v tom, že se věnuje oblasti, která sice získává čím dál větší atraktivitu a pozornost, ale stále se najde mnoho lidí, kteří si pod pojmem agroturistika nepředstaví nic konkrétního, případně jen prvek, který s agroturistikou souvisí málo, nebo vůbec. V tomto směru je tedy přínos a význam

diplomové práce osvětový a představuje relativně novou možnost nejen podnikání, ale i trávení volného času.

Seznam použitých zdrojů

1. Monografie

FROLEC, V. *Prostá krása: deset kapitol o lidové kultuře v Čechách a na Moravě*. Praha: Vyšehrad, 1984. ISBN 33-684-84.

HELÍSEK, M. *Makroekonomie – základní kurs*. 2. vydání. Praha: Melandrium, 2002. ISBN 80-86175-25-1.

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

JANOTKA, K. *Venkovská turistika a agroturistika – specifické segmenty cestovního ruchu*. Pardubice: Střední odborná škola cestovního ruchu, 1999. ISBN neuvedeno.

LANGHAMMEROVÁ, J. *Čtvero ročních dob v lidové tradici*. Praha: Petrklíč, 2008. ISBN 978-80-7229-171-7.

MACÁKOVÁ, L. *Mikroekonomie – základní kurs*. 8. vydání. Praha: Melandrium, 2003. ISBN 80-86175-38-3.

MIKULA, P. *Agroturistika v nápadech*. Praha: Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství České republiky, 1995. ISBN 80-7105-099-7.

NAKONEČNÝ, M. *Základy psychologie*. Praha: Academie, 2004. ISBN 80-200-1290-7.

NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*. Karviná: Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné Slezské univerzity Opava, 1996. ISBN 80-85879-36-0.

PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.

STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*. Praha: Profi Press, 2005. ISBN 80-86726-14-2.

ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*. České Budějovice: Ekonomická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 2007. ISBN 978-80-7394-009-6.

ŠVARCOVÁ, J. *Ekonomie stručný přehled*. Zlín: CEED, 2000. ISBN 80-902552-4-8.

VANĚČEK, D. *Agroturistika*. České Budějovice: Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 1997. ISBN 80-7040-222-9.

VÁLKA, M. *Agrární kultura*. Brno: Ústav evropské etnologie, 2007. ISBN 978-80-254-1172-8.

2. Elektronické zdroje

Agroturistika na farmách – jak na to. In *Ministerstvo zemědělství České republiky* [online]. Brno: Ministerstvo zemědělství České republiky, [cit. 2009-03-3].

Dostupné na WWW:

<http://www.mze.cz/attachments/Agroturistika_na_ekofarmach.PDF>.

Anotace oboru Obchodní podnikání. In *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <https://stag-web.jcu.cz/apps/stag/vsp/vsp.php?printername=win49ac0666c7942&co=vizualizace&ukol=stobor&oboridno=1237&stplidno=&y=0&stud_id=&etapa=&poc_etap=1&stpridno=659&offline=1>.

Encyklopedie. In *Seznam* [online]. Praha: Seznam.cz, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <<http://www.encyklopedie.seznam.cz/search?s=penzion>>.

Modrá brožura obor Pedagogika volného času. In *Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <<https://trin.tf.jcu.cz/fialkniha.php>>.

Počty přijímaných studentů. In *Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <<http://www.zf.jcu.cz/studenti/dokumenty-studijniho-oddeleni/informace-pro-zajemce-o-studium/2009-2010%20Priloha%20opatreni%20dekana%20c.13-2008.pdf>>.

Popis předmětu Andragogika. In *Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <<http://www.tf.jcu.cz/getfile/5be6b85b31f1d00b>>.

Popis předmětu Pedagogika zážitku. In *Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <http://www.tf.jcu.cz/katedry/kpd/vyuka/macku/pedagogika_zazitku_I>.

Popis předmětu Průvodcovská činnost. In *Studijní agenda Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <[http://stag-web.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg\\$_prohlizeni.sylabus?kat=KCD&predm=NP%C8&rok=2008](http://stag-web.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg$_prohlizeni.sylabus?kat=KCD&predm=NP%C8&rok=2008)>.

Popis studijního předmětu Psychologie mezilidské komunikace, In *Studijní agenda Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <[http://stag-eb.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg\\$_prohlizeni.sylabus?kat=KPD&predm=NPMK&rok=2008](http://stag-eb.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg$_prohlizeni.sylabus?kat=KPD&predm=NPMK&rok=2008)>.

Popis předmětu Úvod do arteterapie. In *Studijní agenda Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <[http://stagweb.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg\\$_prohlizeni.sylabus?kat=KPD&predm=NART&rok=2008](http://stagweb.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg$_prohlizeni.sylabus?kat=KPD&predm=NART&rok=2008)>.

Popis předmětu Vývojová psychologie. In *Studijní agenda Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <[http://stag-web.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg\\$_prohlizeni.sylabus?kat=KPY&predm=NPSV&rok=2008](http://stag-web.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg$_prohlizeni.sylabus?kat=KPY&predm=NPSV&rok=2008)>.

Popis předmětu Základy pedagogiky volného času. In *Studijní agenda Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW: <[http://stag-eb.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg\\$_prohlizeni.sylabus?kat=KPD&predm=KZPV%C8&rok=2008](http://stag-eb.jcu.cz/apps/stag/prohlizeni/pg$_prohlizeni.sylabus?kat=KPD&predm=KZPV%C8&rok=2008)>.

Program Agroturistika. In *Naše vesnice* [online]. Brno: RAVEN EU Advisory, a.s., [cit. 2009-03-3]. Dostupné na WWW:

<<http://www.nasevesnice.cz/84/program-agroturistika>>.

Studijní plány oboru Agropodnikání. In *Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://www.zf.jcu.cz/studenti/dokumenty-studijniho-oddeleni/studijni-plany/agro_1_strana.pdf>.

Studijní plány oboru Obchodní podnikání. In *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://stag-web.jcu.cz/apps/stag/vsp/vsp.php?printername=win49ac0666c7942&co=vizualizace&ukol=stobor&oboridno=1237&stplidno=&y=0&stud_id=&etapa=&poc_etap=1&stpridno=659&offline=1>.

Uplatnění absolventů Teologické fakulty – Pedagogika volného času. In *Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <<http://www.tf.jcu.cz/uchazec/uplatneni>>.

Základní charakteristika studijního oboru Obchodní podnikání. In *Ekonomická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://www.ef.jcu.cz/education/education_old/zajemci_o_studium/opbc>.

Zákony týkající se cestovního ruchu. In *e-zákony* [online]. Ostrava: Arnet On Line, a.s., [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://http://www.e-zakony.cz/aol.asp?typ=zakony&akce=company&tree=1&akcekrok=co_kontakt>.

Zpráva o výsledcích přijímacího řízení oboru Obchodní podnikání. In *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://www.jcu.cz/education/prij_riz/prij_riz_zprava/FEK_OP.html>.

Zpráva o výsledcích přijímacího řízení oboru Pedagogika volného času. In *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, [cit. 2009-03-2]. Dostupné na WWW: <http://www.jcu.cz/education/prij_riz/prij_riz_zprava/FTE_PVC.html>.

Abstrakt

Bulín, J. *Význam agroturistiky ve volném čase a její pedagogické aspekty*. České Budějovice 2009. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky.

Vedoucí práce doc. PhDr. Ludmila Muchová, Ph.D.

Klíčová slova: cestovní ruch, agroturistika, volný čas, provozovatel agroturistiky, studijní obory – Agroturistika, Obchodní podnikání a Pedagogika volného času.

Práce se zaměřuje na problematiku agroturistiky a trávení dovolených na venkově všeobecně. Je napsána v teoretické rovině a dotýká se tématu cestovního ruchu, volného času a pedagogiky volného času, přičemž obojí se snaží promítnout do hlavní oblasti práce, kterou jsou pedagogické aspekty agroturistiky.

Práce se dále zaměřuje na konkrétní aspekty, mezi které patří příprava a organizace doprovodných programů a také ubytovací standardy jednotlivých ubytovacích zařízení, které mohou být použity v rámci agroturistiky.

Podstatnou částí je také kapitola o jednotlivých typech hostů, kteří mohou agroturistiku provozovat a jejich specifické potřeby, případně očekávání.

Jedna kapitola práce se pak věnuje analýze studijních plánů jednotlivých studijních oborů, které mohou připravovat na diskutovanou činnost.

Abstract

Title: The significance of agricultural tourism in leisure time and its pedagogical aspects.

Key words: tourist trade, agricultural tourism, leisure time, operator of the agricultural tourism, fields of study – Agricultural business, Business venture, Pedagogy of leisure time

This work is focusing on questions about the agricultural tourism and in general about spending holidays in the country. It is a desk study and implicates the topic of tourist trade, leisure time and pedagogy of leisure time whereas it tries to expose everything to the main field of the work which are education aspects of the agricultural tourism.

Furthemore, the work is focusing on concrete aspects, for instance on preparation and organization of supporting plans and housing standards of accomodation facilities which can be used within the framework of the agricultural tourism. The consituent is the chapter about types of guests who can take part in the agricultural tourism and about their special needs and expectations.

One chapter of the work put brain to the anylysis of education plans of single fields of study which can prepare for the discussed activity.